

BERNARDIN
RESORT & CONFERENCE CENTER

*Vam in vašim najbližjim
želimo vesele božične praznike
in
obilo poslovnih uspehov,
osebne sreče ter zdravja v
prihajajočem letu
2004.*

LUMA ŠPORT

**TRGOVINA in SERVIS KOLES
IGRAČE**

**PORTOROŽ-LUCIJA, Obala 127
v križišču**

**URNIK: vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 19.
sobota od 9. do 12.**

e-mail: lucmag@siol.net

Vsem želimo lepo praznovanje
v letu 2004 pa vse najboljše!

KOMU JE PORTOROŽAN V NAPOTO?

Pisati o samemu sebi - o Portorožanu - ni bila nikoli Portorožanova odlika, sploh pa ne prijetno opravilo. Vedno tvegaš očitek samohvale, precenjevanja lastne pomembnosti in lastnega prav, nikoli pa se tudi ne moreš izogniti očitku subjektivnosti in pristranskosti pisanja.

V zadnjem času je bil Portorožan deležen neobičajno velike medijske pozornosti s članki **Borisa Šuligoja** v Delu in **Nataše Hlaj** v Primorskih novicah, v katerih se mu očita predvsem nezakonitost izhajanja, povezano z odstavitvijo gospe **Dragice Mekiš** s funkcije predsednice sveta krajevnne skupnosti Portorož. Presoja o nenavadnem zanimanju za Portorožana izhaja iz dejstva, da v vseh trinajstih letih njegovega izhajanja ne Delo ne Primorske nista o njemu objavila niti enega omembe vrednega članka, čeprav sta oba časopisa pisala o vsaki pasji procesiji v piranski občini in sta kdaj pa kdaj kakšno zadevo tudi prepisala iz njega, pa nič zato.

Čeprav je dobršnemu delu prebivalstva piranske občine znano, da nastaja Portorožan z veliko mero prostovoljnega dela, pa ne bo škodilo o tem napisati še kaj več. Portorožana je pred trinajstimi leti pokonci postavila skupina ljubiteljev javne besede, ki so časopis delali – enako kot še danes - prostovoljno: bodisi tisti, ki pišemo ali ga urejajo, lektorirajo in raznašajo bodisi iščejo sponzorje so prispevali k temu, da je Portorožan trinajst let brezplačni časopis. V Portorožanu se je v vseh teh letih izhajanja po prosti oceni zanesljivo zvrstilo čez 300 sodelavcev, ki so tako ali drugače karkoli napisali za časopis: kot informacijo, mnenje, predlog ali kako drugače. Prispevki sponzorjev, oglaševalcev in prostovoljni prispevki bralcev pa so pripomogli h kritju stroškov postavitve za tisk in tiskanja časopisa. Portorožan je torej nastajal z veliko mero vloženega dela prostovoljcev, ki smo se odrekli koristoljubnosti.

Preko Portorožana se je v trinajstih letih razvila nenavadna kultura vrednot, kot so: prostovoljnost in neprofitnost delovanja, medsebojno zaupanje, spoštovanje in toleranca, avtonomnost in neodvisnost sodelavcev, pluralizem mnenj, solidarnost, kultura dialoga, brezkonfliktno reševanje nasprotij... Interes Portorožana, oziroma uredniške politike - je vedno bil, da se mnenja, pobude in problemi občanov, sprva le v Portorožu, kasneje pa iz vse občine, prenesejo v oblastne strukture. Drugi koncept, ki je bil Portorožanu in njegovim sodelavcem vselej tuj, pa je, da se stališča oblasti in nosilcev moči v občini Piran prenesejo v občane (kar preprosto pomeni, da bi bil Portorožan trobilo lokalnih oblastnikov ali birokracije in centrov moči). Tako je bilo, denimo, z vidika Portorožana vselej zanimivejše, kaj si mislijo občani o oblasti kot pa, kaj si predstavniki oblasti mislijo o občanih. Nadalje je bilo za Portorožana pomembnejše, kaj se dogaja med civilno družbo in občani, kot pa spremljati ozek politični segment dogajanja, ki ga predstavlja npr. občinska uprava. Interes Portorožana je bil biti časopis

nadaljevanje na 3. strani

Srečno '04

turistična agencija
PALMA
So potovanja in so potovanja s Palmo

in poslovnim partnerjem voščimo
prijetne in srečno novo leto 2004!

turistične agencije PALMA Portorož

JAVNO PODJETJE
OKOLJE PIRAN D.O.O.

Fornače 33, 6330 PIRAN

Vsem občankam in občanom,
uporabnikom storitev našega
podjetja ter poslovnim partnerjem,
znancem in prijateljem
se zahvaljujemo za letošnje
sodelovanje in želimo

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 2004.**

Naj naša občina postane bolj zelena,
do okolja prijazna.

Javno podjetje OKOLJE Piran

***Zaplešite v leto 2004
v Zdravilišču Strunjan***

*Silvestrovanje 31.12.2003
in Novoletni ples 1.1.2004*

Informacije in rezervacije

Tel.: (05) 67 64 100

e-mail: booking.strunjan@krka-zdravilisca.si

Foto: Andrej Susman

***Želimo vam radostno
praznovanje, v letu
2004 pa čim manj
razburkanega morja
in čeri,
vaši portorožanovci***

ljudi, njihova javna tribuna in ne nekakšen uradni list občine Piran ali še slabše propagandno gradivo ljudi, ki so trenutno na oblasti.

Portorožan je v 13 letih delovanja postal tradicija.

To tradicijo se je odločila prekiniti prav gospa Dragica Mekiš, sicer vrsto let aktivna sodelavka Portorožana, v zadnjem letu pa tudi predsednica sveta KS Portorož, ko je nazadnje sklicala sejo Sveta KS Portorož, na katere dnevni red je med drugim uvrstila urejanje statusa Portorožana, imenovanje novega uredništva ter glavnega in odgovornega urednika Portorožana. Takšno ravnanje je bilo za vse dolgoletne sodelavce časopisa - če odmislimo nezakonitost - preprosto rečeno žaljivo in podcenjujoče, saj niti najdejavnejši člani uredništva sploh niso bili o tem obveščeni, kaj šele, da bi jih kdo povprašal za mnenje o napovedanih spremembah in zamenjavah. Da ne bo nesporazumov, nihče od nas pri Portorožanu si ne domišlja, da je večer ali nenadomestljiv, nihče nima proti, če se predstavijo novi koncepti in pritegnejo novi ljudje, ki bi časopis vodili dalje, težko pa je razumeti, da poskuša

nekdo z enim zamahom sesuti kar trinajstletno delo.

Kot je znano potem na seji portoroškega krajevnega sveta razprave o časopisu ali zamenjavah članov uredništva ter glavnega in odgovornega urednika Portorožana sploh ni bilo, saj je že na začetku seje 5 od 9 članov sveta predsednici, zaradi povsem druge zadeve, izglasovalo nezaupnico.

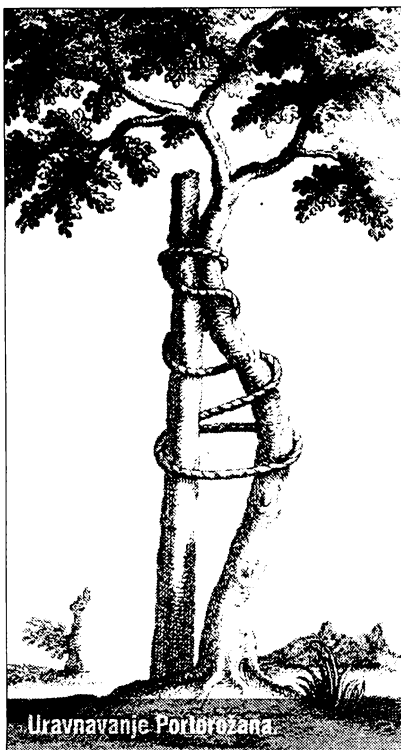
Kakšen je bil scenarij zamenjave, uradno ni bilo znano, saj za sejo ni bilo pripravljene nobene gradiva. Kot vselej ob takšnih zadevah pa so le pricurjale neuradne informacije o poteku zamenjave. Portorožanu oziroma

vrste uradni list občine Piran. Ker pa tovrstnih agitprop časopisov v naši občini ne manjka, postane Portorožan odveč.

Če bi bili akterji poskusa zamenjav pri Portorožanu dobronamerni, bi o morebitni neusklajenosti časopisnih aktov z novo zakonodajo o javnih medijih seveda najprej opozorili uredništvo, ki bi pripravilo potrebne spremembe, katere kot izdajatelj časopisa sprejema svet krajevnih skupnosti Portorož. Nosilci zamenjav pri Portorožanu so takoj po svoji neuspehi akciji začeli z medijskim linčem, češ da izhaja časopis nezakonito. (Pomembno je pri tem prispeval novinar Dela, g. Boris Šuligoj, ki je o nezakonitem izhajanju Portorožana začel pisati - kot se je sam skliceval - »na zahtevo občanov Pirana« (kolikšna skrb za brezplačni časopis, če bi jih le vsaj toliko skrbele vse črne gradnje, nezakonito obratovanje raznih gostišč, pa kaj še hujšega od vseh teh »malenkosti«). Seveda v svojem članku ni pozabil zagroziti z denarnimi kaznimi - vse v imenu iskanja presvetle resnice in popolnoma »objektivnega« poročanja (blagor preprostim na umu, ki temu verjamejo!), »pozabil« pa se je vprašati po bistvenem: zakaj naj bi bilo treba zamenjati Portorožanovega urednika in njegovo uredništvo? Delovemu novinarju seveda ni šlo za razkrivanje resnice, pristal je pač na vlogo pisanja po nareku tistih, ki so hoteli Portorožana in njegove snovalce očrtniti in uničiti integriteto časopisa.

Ne delamo si (več) iluzij. Če Portorožan naslednjič ne bo izšel (ali bo izšel v kakšni drugi podobi), bo znak, da so v občini Piranu zmagale nedemokratske sile moči, netolerance, arogance, klientelizma, grabežljivosti in enoumja (kakršno približno je sedaj stanje v občinskem svetu občine Piran, tako da bomo lahko zares obžalovali pretekle čase, ko je bilo celo v bivši SZDL več konkurenčnosti in različnosti!).

Marko Zorman

Upravljanje Portorožana.

njegovemu glavnemu in odgovornemu uredniku bi se očitalo neurejeno in nezakonito stanje časopisnih aktov, kar naj bi sprožilo njegovo zamenjavo. Za glavno ali odgovorno urednico (ali kar oboje) pa bi bila kot odrešiteljica - kar po svoji funkciji predsednice sveta (!) - imenovana gospa **Dragica Mekiš**. S tem bi dejansko formalizirala razmerja, ki jih je dejansko že nekaj časa poskušala uvajati v odnosu do časopisa, ki si vsa leta, kolikor je mogoče, prizadeva ohraniti avtonomno držo. Najbrž bi sledilo imenovanje novega uredništva, nadaljnja usoda Portorožana bi bila - bilten omejenega dometa in omejene širine. Iz vedno dobro obveščenih lokalnih političnih krogov smo izvedeli, da je celotno akcijo iz ozadja sponzorirala **piranska županja** ob pomoči nekaterih članov ZLSD, ki so se pri zadevi močno angažirali (tudi pri šepetanju novinarjem, kaj vse da je narobe z registracijo Portorožana). Končni cilj je bil prevzem časopisa s celotno infrastrukturo, sprememba uredniške politike s ciljem, da bi Portorožan nazadnje postal nekakšen klon med *Svetilnikom* in *Primorskim utripom*, neke

»Obstajata le dve vrsti glasbe – dobra in slaba!«

Življenje Lucijčana Benjamina Makovca - zdaj že bivšega vodje piranske glasbene šole, še vedno pa dirigenta piranskega mladinskega pihalnega orkestra - je povsem prežeto z glasbo. Kdor se bo lotil (p)opisovanja njegovih glasbenih in z glasbo povezanih aktivnosti, se bo zagotovo znašel pred dilemo, kje sploh začeti, hkrati pa bo že v naprej vedel, da bo pri naštevanju zanesljivo kaj izpustil. Skratka, toliko je vsega, da se bo nekako potrebno omejiti na najpomembnejše.

Foto: osebni Makovčev arhiv

Makovec se je rodil leta 1945 v Glavi pri Ljutomeru. Na Štajerskem je končal osnovno šolo in srednjo glasbeno šolo, potem pa se podal s trebuhom za kruhom. Leta 1965 je dvajsetleten pristal v piranski občini.

»V mladosti sem igral zabavno glasbo po portoroških plesiščih. Sodeloval sem s številnimi skupinami, najdlje, celih enajst let, sem igral bas kitaro v ansamblu Vinka Horvata. Sodeloval sem med drugim tudi z Ivom Umekom, danes direktorjem Založbe kaset in plošč RTV, ter politikom **Miho Jazbinškom**. Za nami je ostalo kar nekaj radijskih posnetkov in plošč. To so bili čudoviti časi,« se z nasmehom spominja mladostnih dni.

V letih, ki so sledila, je utrdil svojo odločitev za glasbeno kariero. V 70.letih je končal najprej glasbeno akademijo, zatem pa začel

opravljati številne funkcije, vse povezane z glasbo in kulturo. Leta 1979 je postal vodja piranske glasbene šole. To delo je, kot rečeno, opravljal do pred kratkim, ko je mesto prepustil mlajšemu kolegu **Robertu Staniču**. Vse svoje najboljše je pustil tudi v piranskem mladinskem pihalnem orkestru. V 80.letih je po odhodu **Leandra Pegana** postal najprej predsednik orkestra, v začetku 90-let, po upokojitvi **Umberta Radojkoviča**, pa še dirigent. Danes sodi orkester, ki je s 152. leti obstoja eden najstarejših v naši deželi, med trinajst slovenskih pihalnih orkestrov najvišje koncertne kategorije. Za orkestrom so prenmogni nastopi po vsej Evropi, skoraj odveč pa je govoriti o številnih prejetih nagradah.

Makovec, ki igra violino, fagot, bas kitaro in tamburico (pa še kaj bi se našlo), se je v mestno zgodovino vpisal tudi kot predsednik *Kud Karol Pahor Piran* in predsednik javnega sklada RS za ljubiteljsko kulturo, opravljal pa je še številne druge odgovorne funkcije. V posebno veselje mu je sodelovanje s piransko folkloro, s katero je obredel preostali del Evrope, tisti del, ki ga ni že s pihalnim orkestrom. Nekaj zadnjih let je tudi pevovodja (skratka je tudi pevec!) mešanega pevskega zbora v *Buzetu*. »Z buzetskimi zborom smo tik pred zaključkom snemanja zgoščenke (CD). V snemalnem studiu se najlepše pokaže, kako gre čas naprej. Medtem ko se je nekoč na ploščah slišal vsak zvok, tudi nebodigatreba, lahko danes tonski mešalec s posnetki dela čudeže. Ni čudno, da je toliko povprečnih glasbenikov in pevcev tako zelo uspešnih, če v studiu odpravijo vse pomanjkljivosti, preostalo pa zbrusijo do popolno-

sti,« pravi naš sogovornik.

Zase zatrjuje, da ne sodi med glasbenike, ki »odkrivajo Ameriko«. Želje po ustvarjanju lastne glasbe ni nikoli čutil. »*Rossini je zase nekoč dejal, da je skladal le dotlej, dokler so ideje lovile njega. Ko jih je moral loviti sam, je s komponiranjem prenehal. Sam podobno gledam na stvar. Ker nisem imel nikoli posebnih zamisli, se tega področja nisem nikoli lotil.*« Zato pa ima Makovec tembolj rad vrhunsko glasbo drugih ustvarjalcev. Kot odličan poznavalec in tudi predavatelj zgodovine glasbe (danes jo poučuje na glasbeni šoli, nekoč pa jo je tudi na piranski gimnaziji), ima vso najboljšo glasbo dobesedno na dlani.

»Vsako obdobje ima svoje velemojstre. Rad prisluhnem zlasti klasični glasbi in džezu, ne zanemarjam pa niti ostalih glasbenih zvrsti. Obstajata namreč le dve vrsti glasbe – dobra in slaba!« je prepričan in dodaja: »*Odločno pa nasprotujem preglasni glasbi. Določena sodobna zabavna glasba je pravi zločin nad ušesi. Po ameriških ugotovitvah ima že 40 odstotkov mladine poškodovan sluh. Kako dopovedati mladim, da škodijo samim sebi?*«

Benjamin pa ima še eno veliko veselje – ljubezen do zemlje. Na Seči ima že tri desetletja 3.300 kvadratnih metrov zemlje z zidanico, vzgaja koze, gosi in druge živali, ima ogromno oljk in veliko drugega pridelka. »*Najlepše mi je, ko se na Seči dobimo s sinom Leonom (sin je sistemski inženir za elektroniko na Drogi, op.p.) ter vnučkom Martinom. Tukaj urice – tako kot vse, kar je v življenju lepega – prehitro tečejo...*«

Pripravil: Andrej Žnidarčič

Izola - Kristanov trg 2, tel. 05/640-11-10, fax: 05/640-11-11

O B A L A V M A L E M

nepremičnine

www.sifra-nepremicnine-sp.si

**NAKUP, PRODAJA, ZAMENJAVA HIŠ, STANOVANJ, PARCEL,
IMAMO LICENCO IN 12 LET DELOVNIH IZKUŠENJ
PRI POSLOVANJU Z NEPREMIČNINAMI**

Občinski proračun kot skupna blagajna

11. decembra je svet piranske občine razpravljal o proračunu za leto 2004, ki je temeljni finančni dokument občine. V njem se predvidi, kako se bo polnila proračunska malha in kako se bo denar porabil.

Gradivo o proračunu je obsežno, da se mimogrede v njem izgubiš. In tako se zgodi, da pozabimo, da ga polnimo v glavnem občani. V občinsko blagajno dajemo, če zaslužimo z delom, če dedujemo, če zadenemo v igrah na srečo, če gradimo, če prodajamo svoje imetje, če rabimo vodo in ustvarjamo smeti, če smo podjetniki in imamo dobiček ali če imamo igralne avtomate. V občinsko malho se pretoči tudi del denarja, ki smo ga plačali v državno blagajno. Turisti prispevajo turistično takso. V občinski

proračun gre tudi, kar občina zasluži z občinskim premoženjem (pojem občina izhaja iz besede obče, občestvo pa smo mi, občani), to je s prodajo zemljišč in z najemnino za poslovne prostore, stanovanja in stojnice.

Tako bomo napolnili blagajno v letu 2004. Občinarji so naračunali, da se bo v občinski torej naši, blagajni nateklo skoraj 5 milijard tolarjev. Večina občanov si ne predstavlja, koliko je to in kaj vse se da s tem narediti!

Na hitro preletimo načrt porabe!

Nekaj denarja bo šlo za občinsko upravo in izvoljene predstavnike ljudstva. Ti so odgovorni za to, da bo denar porabljen tako, kot se dogovorijo. Druge naloge, ki jih plačuje občina, so: civilna zaščita (gasilci), javni red in mir (inšpektorji in redarji), kmetijstvo, prometne poti, turizem, komunalna ureditev (vzdrževanje parkov, pristanišč, otroških igrišč, poti, škarp, obokov), opremljanje stavbnih zemljišč (izdelava dokumentacije, gradnja vodovoda in kanalizacije, napeljava elektrike, urejanje ulic, poti in cest), varstvo okolja, prostorski razvoj (gradnja stanovanj, oskrba z vodo, javna razsvetljava, plačevanje dolga do izolske bolnice in investitorjev v

Fiesi), zdravstvo, rekreacija (športni center in klubi), kultura (knjižnica, Avditorij, kulturna društva, skupnost Italijanov, Pomorski in Pokrajinski muzej, Obalne galerije, kulturni spomeniki...), raziskovalna dejavnost, mladinski program, politične stranke, zaščita živali, razvojni programi, izobraževanje (vrtci in šole, od osnovne do univerze) in socialna varnost (pomoč ljudem v stiski).

Tistih 5 milijard tolarjev torej ne bo težko porabili!

V starih časih so imele občine zakladnike, ki so čuvali občinsko blagajno. Sloveli so po svoji poštenosti in nepodkupljivosti. Danes imamo občinski svet, župana, odbore in komisije. Da bi ja bilo vse prav. Da bi se denar trošil razumno in namensko. Ali se res? Težko je presoditi. Slika ni jasna. Velikokrat se širijo vesti o zapravljanju, prisvajanju in goljufijah, o nepotizmu in podkupovanju.

Seveda je veliko tega izmišljenega. Potrebno je ljudem zaupati, tudi uradnikom, saj smo jih izbrali. Kot najboljše med vsemi. Pa vendar je poleg zaupanja potrebno občasno podvomiti in zato preverjati.

NK

Drobtinica iz občinskega proračuna

Povprečni volivec je slabo informiran, čeprav redno bere časopise. Bere o velikih številkah in o dogodkih po svetu. Tega ima polno glavo. A vse je tako tuje in neosebno. Nič si ne more pomagati s temi informacijami in nič ne more vplivati, da bi bilo bolje. Ni ključno za njegovo življenje. Manjkajo pa mu informacije, ki bi mu omogočale pametne odločitve in neposredni vpliv na odločitve izvoljenega.

Naša Občina se zaveda pomena obveščenosti. V občinskem proračunu za leto 2004 je predvidela v ta namen 10 mio tolarjev, od tega 2 mio za list **Svetilnik**. Izšli naj bi dve 2 številki.

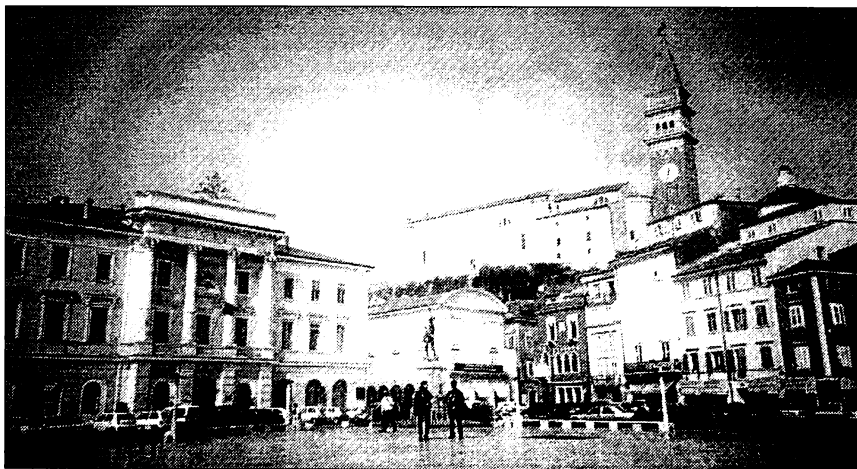
A pogledjmo še podatke o našem Portorožanu in videli bomo, da se da obveščati ljudi dosti ceneje in da bi občinski (naš) denar lahko bolj smotrno trošili.

V planu portoroške krajevne skupnosti je 4 mio tolarjev za **Portorožana**, izšlo naj bi 11 števil, povprečno po 26 strani. A to ne bo strošek krajevne skupnosti! 5 milijonov naj bi zbrali z reklamami, sponzorji, donatorji in prostovoljnimi prispevki bralcev.

Plan temelji na podatkih za prvih devet števil v letu 2003: stroškov je bilo 3.212.000 tolarjev SIT, prihodkov od reklam, sponzorjev, donatorjev in prostovoljnih prispevkov bralcev pa 5.032.000 tolarjev. Razlika v višini 1,8 mio tolarjev je šla v blagajno krajevne skupnosti.

Oba časopisa se razdelita zastonj. Pa vendar, **Svetilnik** dobimo v poštnem nabiralniku tako kot reklamno gradivo. Portorožana pa najdemo na določenih mestih, na primer v trgovini s hrano. Mnogi občani ga radi berejo in tudi radi vanj pišejo.

Fromm pravi, da je bistveni problem današnje družbe odtujenost. Prodrla je v odnos človeka do njegovega dela, v stvari, ki jih troši, v državo, v soljudi in v človeka. Vse, kar je ustvaril, se je postavilo nad njega in okrog njega. Eden pomembnejših pojavov v odtujeni kulturi je birokracija. Birokrati so specialisti za upravljanje s stvarmi in z ljudmi, so odtujeni, neosebni, a nujni zaradi razsežnosti organizacije in skrajne delitve dela. Človek je nebogljen. Naša družba je skupina posameznikov, ki so zanimivi za oblast le v volilnem času. Vloga vodij je odtujena. Izvoljeni nimajo občutka odgovornosti. Ko se državljan znajde v politiki, pade na nižjo stopnjo duševne dejavnosti. Deluje slabše, kot je prej na področju svojih stvarnih interesov. Volivec prepusti oblast izvoljenim. Stik med volilcem in politiko se pretrga.

Slavko Gaberc pri petdesetih:

ali srečanje z Abrahamom med knjigami in slikami

Kdor obiskuje piransko Mestno knjižnico, bo morda pogrešal znani Slavkov prijazen obraz, ki je dolga leta prispeval k dinamičnemu razvoju te ustanove. Slavko Gaberc je višji bibliotekar in umetnostni zgodovinar.

Po opravljeni diplomii na **Filozofski fakulteti v Zagrebu** (smer arheologija – umetnostna zgodovina), se je leta 1980 zaposlil v **Osrednji knjižnici Srečka Vilharja v Kopru**. Tam je opravljal dela in naloge bibliotekarja katalogizatorja-klasifikatorja ter se kot pripravnik temeljito seznanil z delom v vseh oddelkih knjižnice. Leta 1982 je na NUK-u (Narodna univerzitetna knjižnica – op.ured.) opravil strokovni izpit za bibliotekarja in se istega leta zaposlil kot ravnatelj v **Matični knjižnici Izola**. V naslednjih petih letih je v tej knjižnici, poleg v javno in strokovno delo, veliko energije vlagal tudi v prireditveno dejavnost; predvsem je organiziral tematske razstave, predstavitev knjig, potopisna predavanja ter srečanja z avtorji. Takrat se je začel intenzivno ukvarjati tudi s publiciranjem strokovnih in poljudnih tekstov v tiskanih in drugih medijih. Od leta 1987 do leta 1992 je kot ravnatelj **Matične knjižnice Piran** opravljal vodstvena in bibliotekarska opravila. Nadaljeval je s publicistično

dejavnostjo in vlagal veliko organizacijskih naporov za popestritev kulturnih dejavnosti v spominski hiši **Cirila Kosmača v Portorožu**. Od leta 1992 do leta 1996 je deloval kot samostojni kulturni delavec.

V tem obdobju je opravljal naloge glavnega urednika revije **Primorska srečanja** in se posvečal publicistični dejavnosti. Leta 1996 se je znova zaposlil v piranski Mestni knjižnici kot bibliotekar v novonastajajočem **domoznanskem oddelku**. Poleg rednega strokovnega dela v knjižnici je občasno pripravljala tematske razstave in objavljala strokovne ter poljudne tekste pretežno domoznanske vsebine.

Kot bibliotekar v novonastajajočem domoznanskemu oddelku piranske Mestne knjižnice je ob njeni 40-letnici pripravil zgodovinski pregled delovanja te ustanove. Raziskal je **začetke knjižničarstva v Piranu** s prikazom zgodovinskih dokumentov, ki segajo v sedemnajsto stoletje. Delo je izšlo leta 1996 v obliki brošure in kot samostojni znanstveni sestavek v monografiji **Sedem stoletij minoritskega samostana sv. Frančiška Asiškega v Piranu**, objavljenega v letu 2001 z naslovom *Po sledih zgodovinskega razvoja knjižničarstva v Piranu*.

Gabercov opus obsega do današnjega dne 680 bibliografskih enot. Med njegovimi zapisi je vredno izpostaviti zgodovinski pregledni članek v **Zborniku za zgodovino naravoslovja in tehnike: Kratek oris zgodovine slovenskega pomorstva**, ki je izšel pri Založbi

Slovenska matica leta 1998.

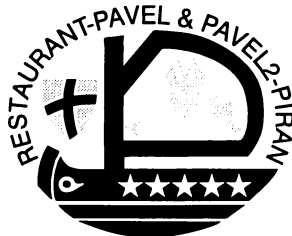
H karakterizaciji dela našega knjižničarja - domoznancu pa največ prispevajo objavljeni prispevki o kulturnih delavcih v koprskem Primorju in v širšem zaledju Slovenske Istre, ki jih je Slavko Gaberc objavil bodisi v obliki intervjuja ali pa kot kritiški zapis avtorskega dela. Prav s publicistiko Slavko presega okvirje prostora in časa, ki ga narekuje knjižnica kot ustanova, saj s spoznavanjem dela in ljudi tudi v drugih kulturnih ustanovah vzpostavlja vidne povezave v širšem socialnem in družbenem okolju. Prav tako posveča skrb ustvarjalcem s posebnimi potrebami (zdaj že pokojnemu slikarju in grafiku Stojanu Zafredu je omogočil razstavo v izolski knjižnici in spremlja dolga leta njegov ustvarjalni navdih).

Slavko Gaberc se je na svoji poklicni poti izkazal kot uspešen knjižničarski delavec. S svojim strokovnim delom je pripomogel k dvigu kakovosti knjižničarstva in bibliotekarске stroke v vseh treh obalnih občinah.

Nenazadnje pa lahko v **Portorožanu** zasledimo številne njegove članke, ki beležijo utrip kulturnega dogajanja v piranski občini in v domoznanski publicistiki, povezani z našimi in sosednjimi kraji.

V tem svojem plemenitem poslanstvu pa še vztraja tudi v zasebnem življenju. Letos se je namreč (predčasno) upokojil. In srečal Abrahama. Kaj lahko še dodamo: Srečno in ustvarjalno! Še na mnoga leta, Slavko.

V.B.

na Prešernovem nabrežju
v Piranu

Tel.: 05/674-71-01,
674-71-02, 674-71-22,
Fax: 05/674-71-00

*vam vošči vesel Božič
in vam želi vse najboljše v novem letu.*

Restavracija Pavel Piran sodi med redka gostišča, v katera se radi vračajo mnogi gostje. Slovi po izredno dobro pripravljenih darovih morja. Sicer pa vam iz bogate mednarodne kuhinje ponujajo: ribe, rakovice, jastoge, rarege, školjke, škampov cocktail, ribjo rižoto, tartufe, livadski biftek, specialitete na žaru. Odlična odprta in butelčna vina.

Za obisk se priporočajo.

Božič, družinski praznik

Že četrto leto pripravlja društvo Prijatelji zakladov sv. Jurija iz Pirana razstavo Jaslice po piranskih cerkvah. Zanimanje za razstavo narašča med domačini in med turisti. Pirančani sicer ne hodijo prav pogosto v cerkve. Prišleki so od vsepovsod, porezali so si korenine in opustili tradicijo. Mnogi med njimi so pokukali v piranske cerkve prvič prav zaradi jaslic.

Ob razstavi jaslic hodimo gledat sveto družino. Ta preprosti motiv nas prevzame. Obide nas mir, ki seva iz razstavljenih figuric otroka, matere, očeta, pastircev in ovčic. Radi bi bili tisti otrok, nad katerim se ljubeče sklanja mati. Radi bi bili mati, ki strmi v

novorojenca, ali pa oče, ki bedi nad ženo in otrokom. Radi bi bili ovca, ki se mirno pase, ali pastir, ki spremlja čredo. Figure so razpostavljene v obliki piramide s široko osnovno ploskvijo, kar ponazarja neko gotovost. Otrok je v sredini, je jedro, obkrožajo ga mati, oče, potem pastirji in živali. Celotno družino objema noč in osvetljujejo zvezde. Svet je urejen.

skupaj. Zelo enostavno je pretrgati tako zvezo. Vsak od njih lahko sam skoraj enako dobro živi, kot je prej v skupnosti.

Kakšne jaslice tvori današnja družba?

Jožef je država in Marija njen aparat. Mi smo ovce in pastir nam ne sledi. Odzove se, ko katera od nas pade čez rob.

Kako si upamo ne skrbeti zase? Se prepuščati? Saj je prav, da imamo državo. Prav je, da skrbi za šibke. A morala bi krepiti družino, jo podpirati, saj predstavlja toplo gnezdo za posameznika, čustveno oporo, ki mu pomaga, da se uspešno prebija v zunanjem svetu. Ne bi smela ključnih nalog odtujiti in jih opravljati birokratsko. Ne bi nas

V piranskih cerkvah tudi letos razstava jaslic

Društvo Prijatelji zakladov sv. Jurija in Župnija Piran sta tudi letos pripravila razstavo **Jaslice v piranskih cerkvah**. Otvoritev razstave je bila v nedeljo 21. decembra v cerkvi sv. Petra na Tartinijevem trgu v Piranu, odprl pa jo je koprski pomožni škof gospod dr. **Jurij Bizjak**, o pomenu jaslic pa je spregovoril msgr. **Pietro Fonda** iz Trsta.

Jaslice v piranskih cerkvah bodo razstavljene **do 6. januarja** (vsak dan od 10. do 18. ure). Vzemite pot pod noge, sprehodite se po Piranu in si oglejte letošnje postavitve jaslic:

- v cerkvi **sv. Petra**: antipendij iz cerkve iz Zanicgrada - "Poklon sv. treh kraljev", slika na usnju, začetek XVII. stoletja,

- v cerkvi **sv. Štefana**: jaslice akad. kiparja **Izidorja Urbančiča**,

- v cerkvi **Marije Zdravja**: jaslice iz lepenke iz začetka XX. stoletja (restavriranje in postavitve Društvo "Anbot"),

- v župnijski cerkvi **sv. Jurija** - **lapidarij**: župnijske jaslice (postavitve: **Robert Letica in Riko Butuč**),
- v cerkvi Marije Snežne: slika "Sveta Družina" akad. slikarke **Mira Ličen Krmpotič**,

- v cerkvi **sv. Frančiška in Minoritskega samostana**: jaslice **Lojzike Ulman**, postavitve z naslovom "Oda veselja" - p. **Mirko Veršič in Ubald Trnkoczy**.

Ali dandanes še rabimo družino?

Tako lepo in tako daleč od naše resničnosti! Danes je družini odvzeta vsebina, njene naloge in s tem je moč nad njo prevzela država. Družina kot osnovna družbena celica se sesiplje. Družba je prevzela naloge, da bi družini olajšala življenje. Namen je bil dober, a izjalovil se je, kajti pretrgale so se nitke, ki so povezovale ljudi v male družinske skupnosti.

Zakonske zveze so krhke, ker so vsebinsko osiromašene.

Današnji par je egoizem v dvoje. Ni povezan duhovno, skupaj ga drži imetje, ekonomija in organizacija vsakdanjega življenja. Ona in on ne počneta skupaj drugega, kot da zadovoljujeta osnovne biološke potrebe, imata skupno gospodarstvo, skupaj trošita in skupaj preživljata čas, ko nista na delovnem mestu. Skupaj požirata informacije, se naslajata ob ljubezenskih zgodbah in hlastata po užitkih.

Nič ne naredita za svoj duhovni, intelektualni, umetniški in fizični razvoj. To sta prepustila družbi. Ne skrbita za zdravje, zato so zdravniki, ne skrbita za otroke – zato so vrtci, ni jima mar izobrazba – zato so šole, ne skrbita za red – zato je sodišče. Umetnost je zanj to, da srkata lepoto umetnin drugih, šport je gledanje tekme. On in ona se vzameta, ker se privlačita. A navdušenje polagoma splahni. Ničesar ni, kar bi ju držalo

smela imeti na dozi!

Nobena družba ni v dva tisoč letih ustvarila praznika, ki bi tako povečeval družino kot božič. Praznujejo ga tudi tisti, ki trdijo, da ne verujejo v krščanskega boga. S tem postane jasno, da bistvo vere ni bog in vera v boga ni tisto, kar ateiste loči od vernikov. Bistvo vere je humanizem, dostojanstvo človeka, bratska ljubezen in razum – premoč duhovnih vrednot nad materialnimi. Ateist ni zanikan boga, le starega je zamenjal z novimi, saj časti oblastnike, denar, imetje. Le pozabil je na humanizem.

In zato ateist ob božiču pozabi na ateizem. Takrat razume in verjame: v naročju družine je toplo, potica omamno diši, otroški pogledi sijajo in zvezde na črnem nebu so večne. Ni pomembno, če ne verujemo – živimo po pravih ljubezni in pravice!

Nada Kozina

PRENOVA GRAND HOTELA PALACE

V portoroških Hotelih Palace so v začetku letošnjega novembra začeli s prenovo svojega Grand hotela Palace. Na 14 tisoč kvadratnih metrih površin bodo prenovili sobni del, nadzidali nizki del objekta, prenovili kuhinjo, restavracije in recepcijo hotela. Uredili pa bodo še zastekleni atrij ter nov Wellness center oziroma center dobrega počutja. Vrednost naložbe znaša približno 11,5 milijona evrov. Dela bodo zaključena do aprila prihodnje leto, ko bo prenovljeni Grand hotel Palace s petimi zvezdicami ponovno odprl svoja vrata prvim gostom.

Hotel bo odslej imel novo podobo: sedanja odprta terasa bo pokrita z zasteklenim atrijem, uredili bodo tudi zimski vrt, ki bo hotelsko recepcijo povezal s trgovskimi in gostinskimi lokali. Da bi zadovoljili čedalje zahtevnejše goste in zadostili pogojem hotela petih zvezdic, bodo povečali površino obstoječih sob (iz treh bodo spremenili v dve). Seveda števila sob ne bodo zmanjšali, temveč jih bodo nadomestili z nadzidavo petega nadstropja, kjer bodo uredili nekaj apartmajev. Vse sobe in drugi prostori bodo tudi na novo opremlili. Vgradili bodo še nove napeljave, uredili hlajenje in prenovili dvigala. Projekt za prenovo hotela sta pripravili arhitektki **Anka Privšek** in **Ksenija Chitrakar** iz ljubljanskega podjetja *Turgo inženiring, d.o.o.*, glavni izvajalec del pa je podjetje *Energoplan, d.d.* iz Ljubljane.

Kot pravi generalni direktor Hotelov Palace, **Danilo Daneu**, je glavni namen obnove Grand hotela Palace ureditev sodobnega wellness hotela višjega kakovostnega razreda, ki bo gostom nudil visoko kakovostne

storitve. Srce ponudbe Hotelov Palace bodo tudi v prihodnje termalne storitve, pri katerih

imajo več kot stoletno tradicijo. Novi center dobrega počutja predstavlja nadgradnjo obstoječega termalnega programa in bo premožeg edinstveni kompleks savn v Evropi. V času prenove Palaceve Terme, hoteli **Apollo**, **Neptun** ter **Mirna** delujejo nemoteno.

V začetku decembra pa so Hoteli Palace v svoji pivnici oziroma pokriti tržnici nasproti starega hotela Palace pripravili *boljši sejem*, na katerem so prodali del odslužene sobne in gostinske opreme iz Grand hotela Palace (namizne svetilke iz medenine, ogledala, školjke, bideje, umivalnike s pipo, neonske luči, mize za postrežbo hladnega in toplega bifeja itd.). *Izkupiček od prodaje v višini 500.000 tolarjev so namenili skladu Odbora za zbiranje sredstev za nakup nujne medicinske opreme za Splošno bolnišnico Izola, ki si je v letošnji akciji 'Naj srce dolgo igra' zastavil cilj zbrati denar za nakup ultrazvočnega aparata za srce.*

L.S.Z.

Frizerski salon

• MARY •

Šolska 18, LUCIJA
6320 PORTOROŽ

Tel.: 6770 260, GSM: 041/671 363

vsem našim strankam želimo
vesele Božične praznike in srečno novo leto

Za dobo enega meseca – od 19.12.2003 do 19.1.2004 – so v avli občine Piran in prostorih krajevnih skupnosti Portorož, Lucija in Sečovelje razgrnjene spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana Občine Piran v letu 2003 za turistično gospodarstvo (za nameravane posege na področju turistične infrastrukture).

Javna obravnava o načrtovanih posegih bo samo ena in sicer v prostorih Krajevne skupnosti Lucija v sredo 14. januarja 2004 ob 17. uri.

OMV ISTRABENZ

BENCINSKI SERVIS Portorož

Odrpoto od 6. do 22. ure
/tel. 6717230/

- gorivo in drugi naftni derivati
- gospodinjki plin
- mini market
- BAR

ENOTA v Piranu

- kurilno olje za gospodinjstva
- gorivo za plovila

Zahvaljujemo za izkazano zaupanje in

VOŠČIMO VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
TER ŽELIMO OBILO ZDRAVJA IN USPEHOV
V LETU 2004!

V Avditorij prihaja novi direktor

Avditorij je ustanovil Zavod za turizem leta 1972, ki je deloval pod okriljem igralnice Casino. Leta 1978 je prišel pod THP (Turistično hotelsko podjetje Portorož), leta 1992 pa ga je prevzela Občina Piran. Zadnjih šest let je Avditorij vodila Jana Tolja. Prejšnji direktorji so bili: Nino Spinelli, Elka Mihalič, Mirko Kosmina, Ivan Bažec, Jovan Nikolić, Zvone Petek in Iztok Gabrc in Fanči Kuhar.

Z novim letom prihaja v Avditorij Patrik Greblo.

Kakšnega direktorja rabi Avditorij? Dobra podjetnika, kajti dve tretjini stroškov mora prislužiti na trgu: z vstopninami na kulturnih prireditvah in filmskih predstavah, z oddajanjem dvoran drugim organizatorjem kulturnih prireditev in kongresov pa z oddajanjem pisarn podjetnikom, s kongresno dejavnostjo in še kako drugače. Turističnega delavca, ki razume, da je kultura pomemben del turistične ponudbe kraja. Ki se zna vključiti v družbo hotelskih podjetnikov, da z njimi enakopravno sodeluje pri oblikovanju turistične ponudbe. Kulturnega delavca, ki zna oblikovati tak program, da privabi najširši krog ljudi, pa tudi take bolj zahtevne. Ki ima odnos do kulturne dediščine in ohranja v programu vse prireditve, ki predstavljajo kulturno tradicijo. Takega človeka, za katerega vodenje Avditorija ne bo služba, ampak način življenja, ki bo oblikoval program po svojem srcu in delil veselje z obiskovalci. Humanista, ki verjame v človeka. Človeka, ki je kulturn v najširšem pomenu besede. Družabnega človeka, ki zna navdušiti ljudi za kulturo. Politika, ki

zna ozaveščati ljudi in krepiti vlogo kulturnih dobrin kot ene temeljnih elementov za razvoj zdrave družbe.

Zaveda naj se, da Avditorij ni birokratska ustanova. Res je sicer, da nima zaposlenih umetnikov – nima igralcev, glasbenikov, plesalcev, pevcev. Pa vendar delavci Avditorija niso birokrati, so ljudje s posluhom za kulturo, večji organizatorji in tehniki. Imajo spletene vezi s številnimi kulturnimi ustanovami in posamezniki. Avditorij ne sme sprejemati ponudb slepo, pač pa mora izbirati s posluhom. Ve, kaj rabi kraj, zaveda se svojega večplastnega pomena – turističnega, vzgojnega, jezikovnega, svoje vloge v kraju, kjer je razvit turizem, uradna dvojezičnost, dejanska večjezičnost, zaveda se kulturne dediščine, zna jo vključiti v program, Zavedati se mora vloge Avditorija kot kulturnega občinskega doma, turistične ponudbe, odprtosti v Slovenijo in v svet.

Ali živi tak človek, ki bi vse to znal in vse to zmoget? Ni treba, da sam vse zna in vse zmore. Biti mora le dovolj razumen in human. Naj zna navdušiti ljudi okoli

sebe, da mu sledijo, ga podprejo, naj zna poslušati in sprejemati nasvete, podporo. Ne prihaja med barbare, ne v Avditoriju ne v kraju. Prihaja med ljudi, ki vedo, kaj vse se da narediti in kako... Zna naj sprožiti skrite potenciale, povezati prave ljudi, navdušiti, spodbuditi ustvarjalno dejavnost vseh.

Seveda je potrebno, da je izobražen, vendar je šolsko znanje le drobtina, vse drugo, kar mora imeti za dobrega direktorja Avditorija, bo črpal iz izkušenj, ljubezni in predanosti poslanstvu.

Novi direktor prihaja v času, ko se pripravlja načrt razvoja središča Portoroža, v katerem Avditorij lahko igra pomembno vlogo. Kako gleda Istrabenz, odločujoči v načrtih, na Avditorij, je odvisno od ozaveščenosti vodilnih. Jasno je, da si gospodarstveniki želijo zaslužiti. Vendar upajmo, da razumejo, da pot do tega cilja pelje skozi kraj in ljudi v njem. Da se naložba v razvoj kraja in ljudi najbolj obrestuje. In da je Avditorij dejavnik, ki lahko pomembno vpliva na zdravje naše družbe.

N. K.

Patrik Greblo

akademski glasbenik, skladatelj in dirigent, televizijski, radijski in gledališki ustvarjalec, podjetnik, urednik, organizator in pedagog s 1.1.2004 vršilec dolžnosti direktorja v Avditoriju.

Patrik Greblo se je rodil 23. maja 1972. Po odlično opravljeni maturi na Srednji družboslovni šoli v Kopru je leta 1995 zaključil visokošolski študij na Berklee College of Music v ZDA, tudi z odliko, in opravil specializacijo v kompoziciji in aranžiranju.

Bil je že samostojni podjetnik na področju glasbene, televizijske in prireditvene dejavnosti, zunanji programski sodelavec, avtor, scenarist, voditelj in dirigent na TV v Ljubljani in Kopru, zunanji programski sodelavec v Avditoriju, pevski pedagog v Lutkovnem gledališču in na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani, glasbeni in programski vodja pri založbi Obzorja in organizator prireditev v hotelih Metropoli v Portorožu.

Svoje prvo skladbo je napisal leta 1989. Njegov glasbeni opus, sestavljen iz popevk, instrumentalnih del za komorne in orkestrske zasedbe in glasbeno-scenskih del, obsega okrog 120 stvaritev. Za svoje delo je prejel številne nagrade v Ameriki (All-American Scholar Award, Songwriting Competition, Chicago Music Producer's Association Award), na festivalih v Sloveniji (Slovenska popevka, Melodije morja in sonca) in kot soavtor najboljše otroške predstave Trnuljčica v Celju. Sodeluje z revijskim orkestrom, Big Bandom in simfoniki

RTVS, z Orkestrom slovenske vojske in s slovenskimi pevci lahke glasbe. Sodeloval je na mnogih festivalih v tujini: Slavyansky Bazar (Vitebsk v Belorusiji); Slavyansky Bazar (Kiev v Ukrajini), Universtalent (Praga na Češkem). Je dirigent in sovoditelj televizijske oddaje Povabilo na ples, avtor glasbenih oddaj na radiu in televiziji pa selektor in član žirij mednarodnih glasbenih festivalov. V Avditoriju je sodeloval pri večjih glasbenih projektih, n.pr. pri novoletnem koncertu.

Včlanjen je v društvo slovenskih skladateljev, v mednarodno združenje organizatorjev festivalov in v odbor za zaščito avtorskih pravic pri Združenju avtorjev in založnikov Slovenije. Je predsednik upravnega odbora sklada Lucijana Marije Škerjanca - ustanove za ohranjanje kulturne dediščine. Je tudi član Upravnega odbora Sklada Operela SNG Opera in balet v Ljubljani, selektor slovenske glasbene delegacije na festivalih FIDOF in portoroškega Rotary kluba.

Vodenje Avditorija je novi izziv. Srečno, Patrik!

REZIDENCA PARK LUCIJA, UDOBJE BIVANJA

Kot je razvidno v dopolnitvi občinskega zazidalnega načrta Lucija, bodo na območju letos obnovljenega trgovskega kompleksa družbe Mercator zgradili novo stanovanjsko sosesko osmih stolpičev, v katerih bo 109 stanovanj, podzemne garaže in poslovni prostori. Temeljni kamen – skulpturo mladega goriškega umetnika Sebastijana Peršolje – bodoče lucijske moderne soseske Rezidenca Park so že postavili.

Investitor nove četrti v Luciji je znani piranski podjetnik, kulturni mecen in nenazadnje občinski svetnik **Gašpar G. Mišič**, avtor projekta pa je **Fedor Anton Umek**, ki je načrte za pozidavo izdelal že pred osmimi leti, takoj po sprejemu zazidalnega načrta. Glavni izvajalec gradbenih del bo **SGP Kraški zidar**. Izšla je že tudi lična publikacija, katalog, kjer so zbrani vsi osnovni podatki o bodoči soseski.

Začetek gradnje je predviden že letos, prva stanovanja pa bodo zgrajena predvidoma v petnajstih mesecih. Stanovanjski stolpiči so večinoma poimenovani po cveticah – Aralia, Begonija, Calla, Hortensia – zato je ime Rezidenca Park resnično primerno. Gradnja večnadstropnih stolpičev z mansardami bo klasična, z ekološko preverjenimi materiali. Stanovanja bodo imela protivlomna vrata, aluminijasta okna s kakovostno termopan zasteklitvijo in bodo centralno hlajena in ogrevana. Vsi stolpiči bodo imeli – ne glede na višino stolpiča, od kleti do mansarde – dvi-

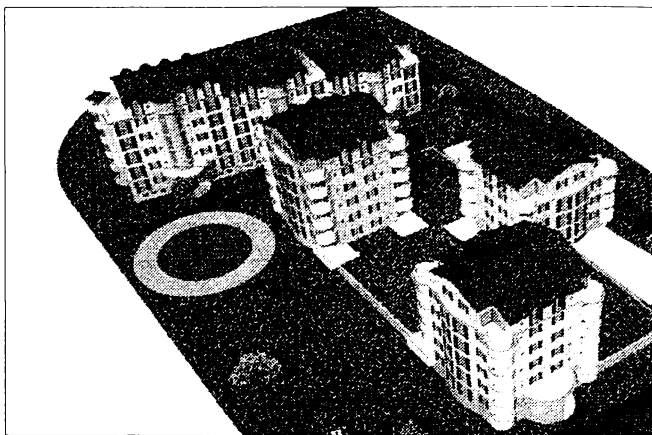
gala. Vsako stanovanje bo imelo vgrajen tudi priključek centralnega sesalnega sistema. Stanovanja bodo dvo do petsobna (od 46 do 193 kvadratnih metrov površine), imela bodo balkon, v podzemni garaži pod stolpiči sta za vsako stanovanje predvideni po dve parkirni mesti. Stanovalci bodo vstopali z magnetno

kartico, četrto bo imela tudi svojega upravitelja, varnostno službo, recepcijo... Primerno urejena bo tudi okolica: zelene površine bodo hortikulturno urejene in opremljene z namakalnim sistemom.

V pritličju stolpičev novega naselja so predvideni poslovni prostori za mirne storitvene dejavnosti,

ki bodo stanovalcem nudile popolno udobje: pralnica, kozmetični, frizerski in masažni salon, fitnes, savna ter družabni klubski prostori s točilnim pultom. Cena stanovanjske površine znaša od 2.200 EUR do 2.900 EUR na kvadratni meter.

Z.M.

Slaščičarna prelestnih dobrot

MIGNON

v Portorožu

In pekarna z butikom najodličnejših slaščic

v Luciji

*vam voščita radostno
praznovanje Božiča, v letu 2004
pa izpolnitev vseh željo.*

Uni

UNID d.o.o. Piran

● mladinski servis
● Internet storitve, web design
Župančičeva 14, 6330 Piran
tel./fax 05 / 673-15-21

<http://www.klub-mp.si>
Email: servis@klub-mp.si

V Slovenski Istri se je začel projekt »Po poteh dediščine brez meja«

Letošnjega septembra se je začela t. im. uvajalna faza projekta »Po poteh dediščine brez meja« na območju slovenskih občin Koper, Izola in Piran ter italijanske občine Dolina. Poleg naštetih občin so partnerji pri projektu tudi Regionalni razvojni center Koper in Slovensko gospodarsko deželno združenje iz Trsta. Projekt sofinancira Evropska unija. Z deleži v denarju ali naravi pa sodelujejo tudi vsi ostali partnerji projekta - to so predvsem institucije, predstavniki javnega, zasebnega in nevladnega sektorja na področjih celostnega razvoja podeželja in razvoja turizma na podeželju.

Cilj projekta je v lokalnem okolju izbrati zanimive turistične destinacije, ki sodijo med naravno ali kulturno dediščino, tradicionalne pridelitve, jih povezati v prepoznaven produkt ter na ta način tržiti in promovirati turistično ponudbo Slovenske Istre in občine Dolina. Nosilci projekta želijo oblikovati želimo prepoznaven turistični proizvod s »ponudbo« privlačne naravne in kulturne dediščine. Ta bo zanimiva za tiste, ki že preživljajo svoj prosti čas na slovenski Obali, pa tudi za nove obiskovalce, željne predvsem doživljajskega turizma, neposrednih stikov z ljudmi in lokalnim okoljem.

Strokovna ekipa je že opravila nekaj terenskih ogledov projektne območja. Trenutno pripravljajo fizično in socialno presojo sprejemljivosti okolja kot podlago izbora turističnih destinacij, ki bodo vključene v projekt. Začeli so tudi z vrednotenjem podjetniških potencialov in infrastrukturne opremljenosti, narejena pa bo še tržna analiza.

Vlasta Starc

V okviru projekta potekajo v zaledju vseh treh obalnih občin delavnice, na katerih krajane seznanjajo z vsebino projekta. Fotografija je nastala med novembrsko delavnico v Sv. Petru.

* Za vse informacije o projektu Po poteh dediščine brez meja vam je na razpolago tehnična pisarna Regionalnega razvojnega centra Koper, Župančičeva ulica 18, Koper, tel.: 05/ 66 37 580 (kontaktni osebi: Vlasta Starc, Marijan Čeligoj).

OB EVROPSKEM LETU INVALIDOV

Bil je en lep večer...

Ob iztekajočem se evropskem letu invalidov so množični mediji namenili nekaj več pozornosti invalidom in njihovim problemom. Predvsem je bilo izpostavljeno večno pomanjkanje sredstev za kvalitetno izvajanje socialnih programov. V počastitev leta invalidov je Društvo invalidov naše občine s sodelovanjem Občine Piran v portoroškem Avditoriju pripravilo osrednjo prireditev, ki je nosila naslov **Skupaj podiramo ovire.**

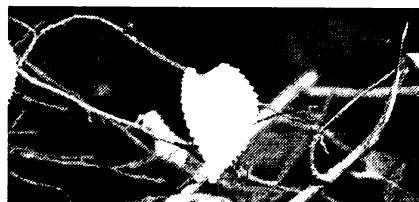
Na prireditvi in spremljajoči razstavi so se predstavile številne invalidske organizacije. Že v avli Avditorija so obiskovalce pričakali na voziček priklenjeni invalidi in presenetili s slikanjem z usti in tako pokazali, da lahko tudi sami kaj naredijo za lastno vključevanje v dejavno življenje. V presenetljivo polni dvorani je uvodoma sodeloval pevski zbor Giuseppe Tartini iz Pirana. Županja Vojka Štular je v svojem uvodnem govoru poudarila pomembnost sodelovanja, pomoči in razumevanja invalidov. Slavnostna govornica je bila predsednica Društva invalidov občine Piran ga. Hilda Vuga, letošnja dobitnica zlatega piranskega občinskega grba za prostovoljno, požrtvovalno in nesebično delo v društvu. Poudarila je skupno podiranje ovir, ki jih občutijo invalidi v vsakdanjem življenju in bi jih zdravi ljudje lahko občutno zmanjšali. (Kako lepo so denimo postavljeni prometni znaki, ki dovoljujejo parkiranje le vozilom

invalidov, a kako samopašno in brezobzirno nanje parkirajo zdravi ljudje, ki jim hoja ni ovira!). Opozorila je na še vedno neenakopraven položaj invalidov v družbi in poudarila, da sta – tako država kot družba – dolžni zagotoviti invalidom pravico enakih možnosti. Izkoristiti je treba tudi sposobnost invalidnih oseb in jim zagotoviti primerno delovno in dostopno okolje! Pozvala je s spoštovanju že sprejetih zakonov in izrazila željo, da bi bili uspešni pri uresničevanju take socialne politike do vseh organizacij invalidov, ki bi vsem invalidom dajala občutek sprejetosti in enakovrednosti v družbi. Današnji čas je namreč s stališča humanosti strašen čas, ker je sodobna razvita ind.-informativna družba usmerjena v dobiček in ne v človekovo telesno, duhovno in socialno blagostanje. Pestijo nas tesnobe in strahovi, kajti človek se briga predvsem zase in svoje koristi. Dobro pa vemo, da so za srečo najpomembnejši

medsebojni odnosi odprtega in ljubečega srca, kar je tudi merilo kulture naroda, zato je toliko bolj pomembna tudi na tem področju prostovoljna dejavnost, ki se kasneje vrača kot moralna zmaga. Gospa Vuga je zaključila, da so vse na prireditvi izrečene besede lahko same po sebi prazne, če jih mi, ljudje, ne oživimo, da dobijo svoj smisel.

Jožica Sorta

* Iz knjige vtisov na prireditvi v počastitev mednarodnega leta invalidov: »lepo je sodelovati z ljudmi, ki s pomočjo dobre volje, ljubezni in umetnosti premagujejo vsakdanje težave in so srečni...«

Tvoj jezik je tisti, ki ga je šepetala mati ob tvojem spočetju.

Slovenska mladež je svoje glasbene skupine poimenovala *Delirium*, *Blues Back*, *Crimson*, *Sensation*, *Strictly commercial*, *See you tomorrow in Claudia*. Ubogi mladinci iz Liverpoola, ki se morajo zadovoljiti z imeni v svojem jeziku! Lahko bi svoje skupine imenovali po naše, denimo *Sence*, *Črne tipke*, *Ščip*, *Čipke*, *Sijaj*, *Lena* ali *Prgišče soli*. Bolj zagonetno in torej bolj imenitno bi se slišalo.

Slovenci sami sebe porivamo na ameriški tekoči trak, na koncu katerega nas čaka coca cola, hamburger, kavbojke, pop in ameriško narečje angleškega jezika. Na določeni točki nas bojo postavili ob zid in rekli: vi niste več Slovenci ampak naša kolonialna delovna sila. Imate roke, ste pohlevni in prilagodljivi. Právsnji ste za hlapce.

Znanje tujega jezika nam odpira okno v svet, zanemarjanje lastnega nas vrže skozi okno našega doma.

Vinko Ošlak, letošnji dobitnik *Rožančeve nagrade za esejistiko*, pravi, da bo morda čez 100 let svetovno prebivalstvo razdeljeno na dva dela: večina bo sestavljala enotna množica ameriško govorečih Zemljanov, ki bodo odložili vse izvirne posebnosti razen slabe izgovorjave tega angleškega narečja, manjšino pa bojo sestavljali večjezični posamezniki, ki si bojo lahko privoščili razkošje, da bodo doma še naprej govorili v materinem jeziku. Ti ljudje bojo zaradi svoje večjezič-

nosti tudi sicer duhovno in intelektualno prožnejši in bojo predstavljali intelektualno in ustvarjalno elito sveta.

Ne narava ne zgodovina ne marata monokultur in plantaž. Moč Evrope je osnovana na lokalnih skupnostih, ki se razlikujejo med seboj po jeziku, običajih, umetnosti, mitologiji.

Ljudje smo si enaki po naravnih potrebah – vsi jemo, pijemo in spimo, vsi čutimo mraz in bolečino. Vsi ljudje na zemlji. Enako kot živali. Če ne moremo zadovoljiti naravnih potreb, denimo po hrani, umremo.

Ljudje se razlikujemo kot družbena bitja – različno govorimo, mislimo, verujemo. Če ne moremo po svoje misliti, govoriti, verovati, ne umremo. Kot naravna bitja še živimo, vendar nismo več ista družbena bitja. Izgubimo svojo družbenost. Izginemo.

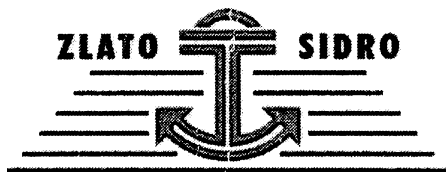
Ali lahko nismo biti Slovenci in postanemo Italijani ali Američani? Seveda. Vendar s tem izgubimo stik s svojim bistvom.

Postanemo roboti, ki se premikajo po tujih ukazih. Posnemamo druge. Obnašamo se, kot da smo nekaj drugega. Naše bistvo zavržemo na dno kleti in zapahnemo vrata. Na svetlo pride samo naš naravni del, si nataknemo masko in misli, da je pristen.

Na srečo živijo Slovenci še drugod, ne le v svoji domovini, ki čaka na sprejem v evropsko skupnost in ki ne ve, kaj bi s svojim slovenstvom. Slovenci v Italiji, v Avstriji, na Hrvaškem in Madžarskem dobro vedo, da obstajajo samo zato, ker to hočejo. Opustitev slovenstva je zanje smrt, konec njih kot družbenih bitij. To vejo tudi Slovenci drugod po svetu. Zato svojo družbeno posebnost gojijo kot svetinjo.

Morda se bomo zavedli pomena svojih korenin, ko bodo padle politične meje, ko bomo čutili drugačne meje. Tiste, ki delijo ljudi po ustvarjalnosti. Ta pa je povezana z našim bistvom. Zato ga ne zavržimo v klet!

Nada Kozina

Restavracija **Pizzerija**
v Portorožu, **in** **v Luciji**
tel.: 674-50-74 **tel.: 677-02-04**

Se priporočata
s pestro ponudbo
odlično pripravljenih jedi.

voščilo?

MI-Tandem d.o.o., **računovodske in druge storitve**

Liminjanska 96, Lucija
pritličje, nasproti Obrtne zbornice

telefon: 031-505-606

Opravljamo **računovodske, knjigovodske** storitve
za mala, srednja podjetja ter samostojne podjetnike.

Pripravljamo dokumentacijo za **delovna dovoljenja**
in storitve **fotokopiranja**

Pri delu uporabljamo najsodobnejše
DATALAB PANTHEON 5
računovodske programe.

»MIKLAVŽ PEČE PIŠKOTE«

je rekla naša mama, ko smo z balkona občudovali prelepe pozno jesenske sončne zahode in je sonce pobarvalo nebo z živimi rdečimi in oranžnimi barvami ali z nežnimi lila in rožnatimi. Takrat sem si predstavljala velik šporget z belimi kahlicami, kakršnega je imela teta na Krasu in kjer je v pečici pekla slasten domač kruh. Kako pridejo ti piškotki do nas, nisem vedela, ampak na Miklavžev dan so vedno bili v košarici, kamor je mama položila še druge Miklavževe darove zame in za sestro: pomaranče, mandarine, orehe, rozine... pa kakšno igralko povrh, ali pa kaj praktičnega, po navadi nogavice, rokavice, barvice ali zvezek, kar sva pač potrebovali. Tata pa ni pozabil priložiti v rdečo pentljo zavezani šibi, tako, v opomin...

Potem smo šli otroci v župnijsko dvorano gledat predstavo, kjer nas je pozdravil Miklavž v spremstvu angelov v belih oblačilih in črnih hudičkov z rdečimi jeziki in repi... Pa vse otroke je imel zapisane v debeli knjigi, pridne z zlatimi, poredne pa s črnimi črkami...

Šele kasneje sem izvedela, da je bil Miklavž pravzaprav sv. Nikolaj, ki je bil v 4. stoletju škof v mestu Mira v Mali Aziji. Danes je to turško mesto Demre. O njegovem življenju ni prav veliko zgodovinskih podatkov, zato pa toliko več simpatičnih legend. Tako vedo strokovnjaki povedati, da se je rodil že malo priletnima staršema, ki sta otroka že dolgo pričakovala. Bila sta verna in usmiljena in sta čutila posebno ljubezen do revežev. Nikolaju sta zapustila lepo premoženje, a ga je razdal revežem, saj je želel biti darežljiv kot onadva. Postal je redovnik in kmalu tudi škof. Ker se je zavzemal za krščanstvo, so ga okrog leta 310 prišli in zaprli v ječo. Leta 325 je nastopil na znanem koncilu v Nikeji in na ohranjenih koncilskih listinah še lahko vidimo njegov podpis. Doživel je visoko starost in umrl okrog leta 350. Kot svetnika so ga začeli častiti kmalu po njegovi smrti. Ker je bil za življenja znan po svoji dobroti, so se k njemu zatekali v vseh mogočih stiskah in potrebah. Postal je zavetnik mornarjev, brodarjev in splavarjev, ribičev in ladjarjev, romarjev in popotnikov, odvetnikov in sodnikov, gasilcev, mlinarjev, trgovcev, izdelovalcev gumbov in še mnogih drugih poklicev, poleg tega pa so se mu priporočale tudi device, tatovi, otroci, ujetniki in ministranti.

Različne legende pripovedujejo, da je sv. Nikolaj pomagal trem revnim dekletom, da so se lahko poročile, sicer bi bile prisiljene v suženjstvo ali v prostitucijo. Skozi okno jim

je ponoči, ko so spale, vrgel tri kepe zlata. Odtod navada, da se za Miklavža otroke obdari z jabolki ali s pomarančami, te naj bi namreč ponazarjale tiste tri kepe zlata.

Komercializacija Miklavža, Božička...

Sv. Nikolaj je med najbolj priljubljenimi svetniki Vzhodne Cerkve. V Sloveniji mu je

posvečenih okrog 200 cerkva, po njem se imenujejo tudi nekateri kraji. Obhodi Miklavža s spremstvom na predvečer njegovega godu so se po Slovenskem razširili v 19. stoletju. Po drugi svetovni vojni, pravijo raziskovalci, je oblast pregnala Miklavža in iz Rusije pripeljala Dedka Mraza. In če lahko na kratko povzamemo njihove ugotovitve, je stvar taka, da je Miklavž odšel v Ameriko, kjer so ga vzeli za svojega, vendar so ga čisto po ameriško preoblikovali: namesto škofovske kape so mu natakneli rdečo kapuco z belim cofom in ga oblekli v rdeče oblačilo, spremenili njegove značajske lastnosti, nato pa ga izvozili nazaj k nam kot Božička. Tako imamo zdaj kar tri decembrske dobre možje. Saj ne rečejo zastonj, da kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Nihče seveda ne bi imel nič proti, če bi s tem zares kaj pridobili predvsem otroci. Tako pa lahko vsako leto znova opazujemo, da nekdanji ljudski običaji, povezani z verskimi prazniki, postajajo predvsem zlata jama za trgovce. Pa ne za tiste – predvsem ženske –, ki jih vsak dan srečujemo kot prodajalke v trgovinah in bi bile rade ob nedeljah doma z družino. Mogoče bi se mu morali vsi skupaj priporočiti, da nas reši pred potrošniško miselnostjo in v nas spet prebudi smisel za solidarnost in medsebojno pomoč, če že ne za ljubezen do bližnjega.

Saj ravno zaradi teh lastnosti je Miklavž postal tako priljubljen med ljudmi, posebno med otroki. Zanje pa vemo, da vidijo v srce in se pred njimi ni moči sprenevedati.

Špela Pahor

**Portorož - Obala 14B, tel. 05/674-41-49
v centru Portoroža nasproti starega hotela Palace**

Menjalnica

**ODPRTO VSAK DAN OD 08. DO 19.
NEDELJA OD 08. DO 19.**

Drage bralke in bralci!

Ker je poglavitna naloga policije zagotavljati vašo osebno varnost in varnost vašega premoženja, smo se v dogovoru s Policijsko postajo Piran odločili, da bomo v prihodnje na Portorožanovih straneh, v nekaj vrsticah, poročali o sprotnem delu policije oziroma o problemih, s katerimi se je policija ubadala v zadnjem obdobju. Dogajanje vam bomo predstavili po področjih: kriminaliteta, javni red in mir ter prometna varnost. Obveščali vas bomo tudi o pomembnejših zadevah, za katere menimo, da je potrebna večja previdnost slehernega med nami, o preventivnih akcijah, ki jih bo izvajala policija itd.

O vsem navedenem vas bomo seznanjali in opozarjali z vidika preventivnega delovanja ter za izboljšanje samozaščitnega ravnanja vsakega izmed nas.

Nasvet staršem in otrokom!

December, mesec veselja, božičnih in novoletnih praznikov z voščili polnih lepih želja je spet tu. Ugodno in prijetno praznično razpoloženje v decembru pa zaznamuje tudi množično pokanje petard in drugih pirotehničnih sredstev. Zaradi tega policisti vsako leto znova obravnavajo številne zlorabe teh sredstev na krajih in v okoliščinah, ko je to z zakonom prepovedano. Medtem, ko je takšno početje posameznikom in skupinam v zabavo, je za večino prebivalcev neprijetnost in jih spravlja v nejevoljo.

Nepremišljena, neprevidna in objestna uporaba pirotehničnih izdelkov pa pogosto povzroča celo telesne poškodbe (opekline, raztrganine rok, poškodbe oči itd), materialno škodo in vznemirja ljudi ter živali. Ker

se - kljub naštetim dejstvom in potencialnim nevarnostim - uporabi pirotehničnih sredstev ne moremo povsem izogniti, predlagamo, da skupaj skrbimo, da se jih uporablja samo na **dovoljenih mestih na predpisani način, izključno v obdobju, ko je to dovoljeno.**

Kdaj je uporaba dovoljena in kje je izrecno prepovedana?

Pirotehnične izdelke, katerih glavni učinek je pok, se sme uporabljati izključno v času **od 26.decembra do 2. januarja**. Njihova uporaba **ni dovoljena v šolah in njihovi okolici, v bližini zdravstvenih domov in bolnišnic, vrtcev, domov za ostarele, v okolici cerkvenih objektov, v strnjenih naseljih, na hodnikih stanovanjskih blokov, v športnih objektih in na drugih krajih, kjer se zbira**

večje število ljudi. Uporabljati jih smejo le **polnoletne osebe**, otroci in mladoletniki pa lahko pirotehnične izdelke uporabljajo le **pod nadzorom staršev ali skrbnikov.**

Ker pa ravno slednji radi eksperimentirajo, preizkušajo svoje sposobnosti in pogum, lahko z lastno iznajdljivostjo dosežejo, da postane pirotehnični izdelek nevaren.

Zaradi tega, dragi otroci in starši, s pirotehničnimi izdelki **ne eksperimentirajte**, saj oslepitve, opečeni prsti, prestrašeni sosedje in materialna škoda ne odtehtajo užitka, ki ga daje pok petarde!

Policisti bodo ukrepali proti vsem, ki bodo kakor koli kršili določila o uporabi pirotehničnih sredstev. Seveda pa si želijo predvsem to, da bi se s skupnimi prizadevanji izognili marsikateri nevarnosti in motečemu pokanju ter do bi prazniki minili kar se da mirno.

Varni pred tatovi v času praznikov!

Mnogi bomo prihajajoče proste dni izkoristili za krajša ali daljša potovanja, počitnice doma ali v tujini. Da bi počitnice preživeli brezskrbno, ne pozabite svojega doma, hiše in ostalega imetja primerno zavarovati! Pred odhodom zaprite vsa okna, zaklenite vrata, ob daljši odsotnosti zaprosite soseda, da iz vašega nabiralnika izprazni pošto itd.

Z boljšim samozaščitnim ravnanjem boste tatove, vlomilce in nepridiprave odvrnili od njihovega namena ter tako pripomogli k boljši lastni in varnosti drugih.

Najdeni predmeti v hrambi na Policijski postaji Pitran;

- dne 09.10.2003 so v Dragonji našli nahrbtnik črne barve z napisom Modern sports bag, v katerem so bili športni copati z napisom »Trend«, dres rdeče barve znamke Adidas, črna trenerka, par sivih nogavic in nekaj denarja,
- dne 14.10.2003 so v parku nasproti Droge v Portorožu našli fotoaparata znamke Canon Primat 5 v črnem etui,
- dne 16.10.2003 so v kava baru Planet pub našli kontaktni ključ osebnega avtomobila znamke Ford,
- dne 19.10.2003 so v Luciji pri gostišču Asterina našli moško gorsko kolo znamke Fausto coopi, violične barve, oprema Shimano Altus, s sivim sedežem, št. ogrodja B1 1073MJ in
- dne 16.11.2003 so pri toboganu na portoroški plaži našli avtomobilski ključ znamke VW z obeskom modre barve.

Lastnike navedenih predmetov policija obvešča, da jih lahko prevzamejo vsak delovnik med 08.00 in 15.00 uro na Policijski postaji. Piran na Fizinah v Portorožu. Ne pozabite s sabo prinesiti dokazila o lastništvu.

Tudi knjižničarke se navadno pridružijo prazničnemu razpoloženju, ki vlada v mesecu decembru. Tako denimo pripravijo razstavo knjig v slovenskem in italijanskem jeziku, ki najmlajšim in tistim malo starejšim bralcem pripovedujejo o prelepem zimskem času, snegu in sneženih možeh, prazničnih dneh, o Miklavžu, Božiču in dedku Mrazu. Ali pa otroke povabijo k uram pravljic, ki so denimo v Piranu vsak torek in sredo na mladinskem oddelku, kjer poslušajo pravljice o zimi, božičnih praznikih in decembrskih prinašalcih daril, kot jih v svoji znani knjigi *Trije dobri možje* imenuje slovenski etnolog Damjan Ovsec. Otroci s knjižničarkami izdelujejo tudi novoletne okraske in praznične voščilnice, včasih pa jih obišče tudi dedek Mraz...

Otroci in odrasli si v knjižnici, poleg leposlovnih del za odrasle, otroke in mladino, lahko izposodijo tudi katero izmed številnih strokovnih knjig, iz katerih se lahko poučijo o decembrskih praznikih in spremljajočih ljudskih običajih. Temeljno delo o slovenskih ljudskih praznikih je prav gotovo *Praznično leto Slovencev*, v katerem je eden najbolj znanih in plodnih slovenskih etnologov, **Niko Kuret**, v dveh debelih knjigah zbral ljudske šege in navade koledarskega cikla z vseh koncev Slovenije. O praznikih so pisali tudi drugi etnologi, že omenjeni **Damjan Ovsec**, **Janez Bogataj**, **Vinko Moderndorfer**... Naj

tu omenimo še delo patra **Leopolda Grčarja** z naslovom *Jaslice - zgodovina jasic in njihov oznanjevalni pomen*, v katerem je želel prikazati pomen božičnih jasic v življenju družin in posameznikov na Slovenskem in primerjalno tudi drugod. V različnih priročnikih pa lahko bralci najdejo marsikatero idejo, kako izdelati adventni venček, okrasiti božično drevo ali novoletno jelko, vlti svečo, narediti in postaviti jaslice, izdelati voščilnico, ki bo nekaj posebnega, napisati voščilo, s katerim bomo razveselili naslovnika, kako na izviren način zaviti darilo, kako skuhati in speči praznične jedi in pripraviti praznično mizo.

Za vsakega nekaj, torej. Nekateri se želimo na praznike pripraviti tako, drugi drugače. Vsi pa smo povabljeni, da si pri tem pomagamo s knjigami, ki jih hrani tudi naša piranska knjižnica. In ne pozabimo - čar praznikov ni v nakupovanju daril, ampak v času, bližini in naklonjenosti, ki si jih medsebojno podarimo. Pa na manj srečne od nas nikar ne pozabimo, saj tudi gostoljubnost, darežljivost in medsebojna pomoč spadajo med stare slovenske šege, ki smo jih podedovali od prednikov. Naj ta navada ne ostane zapisana le v debelih knjigah.

Špela Pahor

Med knjigami

IZŠLO JE:

* **Mrak eno jutrnja - Štorje iz Slovenske Istre:** avtorica **Nada Morato**, soavtorica **Špela Pahor**. V knjigi je zbranih 366 enot slovstvene folklorne zadnjih petdesetih let, ki jih je zapisalo kar 49 zapisovalcev, pripovedovalo pa več kot 130 pripovedovalcev. Naslov knjige želi poudariti nasprotje in prepletanje dobrega in hudega, lepih in manj lepih časov. Mrak je namreč duh, ki ga poznajo v Istri. Pojavi se, ko se začne temniti. Lahko se spremeni v osla, vola, konja. Če slučajno zajahaš tako žival, ki je v resnici mrak, začne močno rasti in je kmalu tako visoka, da ne moreš več dol. Potem te pusti na kakem oddaljenem kraju, na visokem zvoniku, v krošnji drevesa... Beseda jutrnja označuje star poročni običaj, namiguje pa tudi na prelepa jutra v Istri, ko nežna svetloba prežene temno noč. Knjiga je pomemben etnološki dokument in priča o

materialnem, socialnem in duhovnem svetu Istranov.

* **"Duša na biciklu - folklorne pripovedi iz Brkinov, doline Reke in okolice"** oživlja pripovedno izročilo sosednjih Brkinov. Avtorici sta upokojena vzgojiteljica **Nada Kerševan** in mlada profesorica slovenščine **Marija Krebelj**. Gospa Nada je po smrti svoje matere začutila željo zapisati vse čudovite zgodbe, ki ji jih je pripovedovala mama. Od leta 1990, ko je samoiniciativno začela zapisovati slovstveno folkloro, obšla vse Brkine in prisluhnila neštetim pripovedovalcem, je zbrala ogromno gradiva, ki je našlo prostor v tej zbirki. Kasneje se ji je pridružila še gospa Marija, ki je zbirala sprva predvsem humorne zgodbe za svojo diplomsko nalogo *Humor v brkinski slovstveni zgodovini*. Vse zgodbe so zapisane v narečju, knjigi pa je dodana tudi zgoščenka s posnetki ljudskih

pripovedovalcev.

* **Štorje s šofite**, knjižna novost uveljavljenega pravnega strokovnjaka dr. **Marka Pavlihe**. Knjiga v trdi vezavi prinaša izbor 44 kolumnov v desetih poglavjih, bogati pa jo 11 izvirnih karikatur **Franca Jurija**. Zbirka esejističnih zapisov, ki jih je avtor v minulih dveh letih pridno »pospravil s podstrešja« in jih objavljaj v časniku *Primorske novice*, je bogat nabor kritičnih, a tudi nenavadno humoristnih pogledov na sodobno slovensko in svetovno stvarnost. Vrhunski pravni strokovnjak in univerzitetni profesor z iskrivo pisateljsko žilico je z aktualnimi premišljevanji o pravu, sodstvu, morju in pomorski naravnosti Slovenije, pa tudi o mnogih drugih, povsem življenjskih zadevah, pritegnil veliko pozornost časopisnih bralcev in razbilil stereotip o togih razlagalcih pravnihških predpisov.

Razstave:

- **MESTNA GALERIJA PIRAN:** od 17.12.03 do 31.1.04 – Razstava **NAGRAJENCI MULTIMERIDIJANA** – Alessandra Ghirardelli, Mirko Bra-tuš, Aleksander Garbin.
- **GALERIJA HERMAN PEČARIČ PIRAN:** od 12.12.03 do 12.1.04 – **MALI IZDELKI – VELIKE IDEJE** – razstava študentov 1. letnika oddelka za oblikovanje Akademije likovnih umetnosti Ljubljana pod mentorstvom prof. Fabia Smotlaka.
- V **Studiju Galeriji Gasspar v Piranu** svoja dela, naslikana med koncerti v živo od 12. decembra razstavlja **Zmago MODIC**.

SOLINE V SLIKAH

Sredi letošnjega novembra je bila v Sečoveljskih solinah, natančneje v novo obnovljenih razstavnih prostorih podjetja, ki upravlja s solinami - Soline d.o.o., odprta razstava slik Borisa Selana na temo sečoveljskih solin. Otvoriti so posebno čarobno vzdušje dodale goreče bakle in seveda slike v vsej svoji barvni paleti, ob katerih je ogledovalec začutil s kolikšno ljubeznijo jih je avtor slikal. Povabljeni na otvoritev pa so lahko uživali še ob poslušanju tenorista Jurija Reje, v širšem evropskem prostoru znanega odličnega opernega pevc. Da bi umetnika bolje spoznali in ga predstavili tudi bralcem Portorožana, smo se nekaj dni kasneje s slikarjem, kiparjem ter grafičnim in industrijskim oblikovalcem Borisom Selanom dobili na klepetu, kjer nam je pripovedoval o sebi in svojem delu.

Boris Selan (Foto: Bobo).

Boris Selan se je rodil pred II. svetovno vojno na Brezovici pri Ljubljani, na robu Barja, ki se je ob večkratnih letnih poplavalah spremenilo v naravne bazene. V isti sapi nam pove, kako močno ga je barje takrat spominjalo na morske soline. Kot devetletni fantič je bil leta 1949 prvič v koloniji v Portorožu. In takrat se je med njim in morjem rodila ljubezen! Osnovno šolo je obiskoval v rojstnem kraju, šolanje nadaljeval na takratni Šubičevi gimnaziji v Ljubljani, temu je sledilo petletno obiskovanje Šole za umetno obrt, v kateri je vsrkal bogato znanje učiteljev, kot so bili: slikar in grafik Marjan Pogačnik, likovni teoretik Zoran Didek, tehnolog prof. Hudoklin iz Zagrebške akademije, Plečnikova učenka

ga. Gizela Šuklje ter kipar Božo Pengov, pri katerem je tudi diplomiral. Za to nalogo je prejel Plečnikovo nagrado. Med pogovorom si ogledujemo zajeto slikovno gradivo njegovih del, ki kaže, da je Boris Selan kar vsestranski umetnik. Potem pripoveduje, kako je leta 1957 opravljal prakso v izolski Mehanotehniki, sledilo je služenje vojaškega roka, pa prvi "honorarci" pri Triglav filmu. Nato je dve leti delal kot samostojni oblikovalec v Iskri, kjer si je nabral še industrijsko in tehnično znanje. Sledilo je članstvo v Društvu oblikovalcev Slovenije (DOS), leta 1968 pa je postal svobodni umetnik.

Za nekatere stvaritve svojega zares bogatega umetniškega opusa je Selan prejel tudi več nagrad. Posebej velja omeniti najvišjo nagrado s področja industrijskega oblikovanja ter prestižno prvo nagrado na zadnjem slikarskem natečaju "Extempore 2003" v Piranu. Prvo večjo samostojno razstavo je imel leta 1980 v Lipici ob 400 letnici Kobilarne Lipica.

Poleg morja so, trdi Boris Selan, njegova ljubezen tudi konji. Od takrat je imel že več razstav po vsej Sloveniji, pa tudi v zamejstvu. Selan se ima zdaj že za našega, domačina. Tu se je navezal na morje, kar se seveda kaže tudi v njegovih delih. Brez morja pač ne bi mogel živeti. Že 25 let je športni jadralac v

klubu "Pirat", ima pa tudi svoj mali katamaran za športno jadranje.

Leta 1979 si je začel v Vinjolah zidati hišo, od koder ima prelep razgled na soline. Prepričan je, da ni lepšega od opazovanja solin, ki se spreminjajo od sončnega vzhoda do zahoda. To je treba videti in doživeti!

Heidi Mikuš

Kdor si ni utegnil ogledati Selanovih slik na razstavi v Sečoveljskih solinah, si jih lahko ogleda v njegovem ateljeju. Najavite se lahko po tel.: 041/712-318.

DRUŠTVO OBZORJE VAM SPOROČA:

Nesmiselno in bedno je, če se človek na poti duhovne rasti kiti z opravljenimi tečaji in mojstrstvi v občejanju z neznanimi skrivnostnimi silami. Smisel osebnega razvoja je samo v povečanju poštenosti v vsakdanjem življenju.

NOVO ODPRTO - TURISTIČNA AGENCIJA

Specjalisti za križarjenja in vse vrste prevozov:
Trajektni, letalski in železniški.
Počitnice in hoteli po vsem svetu.

Ob naši obletnici in zaključku leta bomo vsem, ki nas boste obiskali do 20.01.2004 v novo odprti poslovalnici v obrtni coni Lucija, podarili bon za 10% popust pri nakupu križarjenj iz naše redne ponudbe v letu 2004.

Cruise & Ferry Center, Obrtna cona - Liminjanska 94b, Lucija
Pričakujemo vas od 10.00 - 18.00 ure.
Pokličite: (05) 67 10 777
www.cruise-ferry-center.com

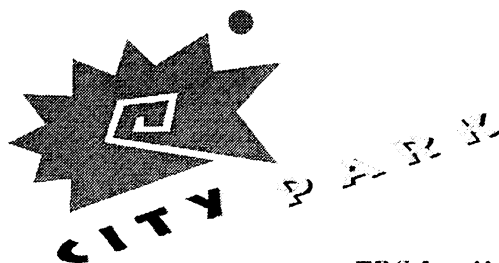
MARINA PORTOROŽ d.d.
Cesta solinarjev 8, 6320 PORTOROŽ
☎ 05 6761 100 / 6761 200, fax: 05 6761 510
e-mail: marina.portoroz@marinap.si

Restavracija Marina
☎ 05 6761 317
e-mail: restaurant@marinap.si

Tenis
☎ 05 6761 232

**NAJBOLJŠE ŽELJE, VESEL BOŽIČ IN
SREČNO NOVO LETO 2004,**

**ŽELIMO VSEM OBČANOM, DELNIČARJEM, GOSTOM
IN POSLOVNI PARTNERJEM.**

TPC Lucija
Obala 114, 6320 Portoroz

FUJIFILM Canon OLYMPUS PENTAX

*-Izdelava fotografij iz vseh
klasičnih in digitalnih medijev
-Fotografiranje prireditelj,
svečanosti in porok*

*-Prodaja ročnih ur priznanih
znamk:*

SECTOR BREIL TISSOT ZZERO
SPORT WATCHES

Pes ni avto, ki bi ga parkirali v garaži in ni igračka, ki bi jo otrok, ko se je naveliča, zavrge!

Kar (pre)pogosto se žal dogaja, da ljudje zavržejo živali brez kakršnegakoli občutka odgovornosti ali da bi jih zaradi takšnega dejanja pekla vest. Tako se je že večkrat primerilo, da je kdo pred vhodnimi vrati naše hiše (živimo namreč na Šentjanah) zapustil neobgledno muco, pred kratkim pa celo mlado psičko. Lahko si predstavljate, kako zbegane in prestrašene so bile te živalce, prepuščene same sebi v zanje popolnoma tujem okolju! Psičko smo odpeljali v zavetišče, kjer so jo lepo sprejeli, iskanje doma za vsako novo zapuščeno muco pa je bilo vedno težje.

Zgodilo se je, da so živali, ki so se jih hoteli znebiti, pripeljali večkrat isti ljudje, iz avta pa

so jih navadno prinesli otroci. Najbrž se starši ne zavedajo škode, ki jo s takšnim načinom vzgoje povzročajo svojim otrokom! Zapuščanje hišnih »ljubljenčkov« se najpogosteje dogaja v obdobju počitnic, ko se pač zdi nekaterim najenostavnejše znebiti »odvečnega bremena«.

Drugi problem so napadalni psi (ali bolje njihovi napadalni lastniki). Kar nekajkrat smo v medijih zasledili o primerih, ki so se zgodili pri nas, ko je pes – očitno brez nagobčnika – napadel nič hudega slutečega

otroka in celo odraslega človeka. So žal tudi takšni ljudje, ki hujskajo in celo dresirajo pse, da so napadalni! Tudi velike in razdražljive pse vodijo na sprehod brez povodca in nagobčnika, kar je za nekatere lastnike pasjih štirinožcev postalo nekakšen statusni simbol njihove (pre)moči in naj bi jim dajalo pravico uveljavljanja »zakona« močnejšega, s čemer si izsilijo pravico nespoštovanja pravil in pravic drugih.

Če bi živali znale govoriti, bi nam lahko marsikaj povedale o nas ljudeh! Če znamo ceniti njihovo zvestobo in pripadnost, če živali spoštujemo in z njimi lepo ravnamo, če se večkrat tudi vprašamo ali znamo zanje dovolj dobro skrbeti, potem šele se lahko odločimo za svojega ljubljencega, psa, mačko ali katero drugo žival.

Marina Žigon

Prijateljstvo (Foto: A. Susman).

BEAUTY CENTER VENUS

Obala 26, Portorož
(ob teniškem stadionu)
tel. 05 677 67 31
GSM 041/557-663

PRAVI ČAS JE, DA:

- SI PRIVOŠČITE NEGO TELES IN OBRAZA
 - PEDIKURO
 - DEPILACIJO
 - Z NAJSODOBNEJŠIMI APARATI IN ROČNIMI MASAŽAMI USPEŠNO ODPRAVITE SVOJE KILOGRAME IN CELULIT
 - SVOJEMU TELESU IN DUŠI PRIVOŠČITE SPROSTITEV IN RAZVAJANJE Z RAZLIČNIMI MASAŽAMI:
 - SHIATSU MASAŽA
 - AYURVEDA MASAŽA
 - REFLEKSNA MASAŽA STOPAL
 - KLASIČNA MASAŽA
 - SVOJIM OTEKLIM IN UTRUJENIM NOGAM POMAGATE S POSEBNIM PROGRAMOM SAMO ZANJE
- VEDNO JE PRAVI ČAS, DA STORIMO NEKAJ ZASE!

Srečno 2004!

DRUŠTVO OBZORJE VAM SPOROČA:

Malo mesto je kot mali peep show. VEŠ, da te ogledujejo, a ne veš ali je njihovo poželenje po tvoji duši normalno ali perverзно.

Na našem območju se s problematiko živali najbolj ukvarjajo prostovoljke in prostovoljci Obalnega društva proti mučenju živali Koper.

Nekaj zanimivih in predvsem koristnih informacij, ki jih najdete na zgibanki društva:

- **Na koga se obrniti, če se izgubi pes:** tel. številka sedeža društva je **62 83 832**, mobilni telefon predsednice društva gospe **Andreje Bogataj Krivec** je **041 626 448** ali pa gospe **Tamare Čok** **031 349 832**.

- **Katere so dejavnosti zavetišča za zapuščene živali v Sv. Antonu pri Kopru:** prostovoljci z vsega Obalnega območja skrbijo za zapuščene oz. mučene pse, njihovo prehranjevanje, za sprehode (kamor se vključuje precej mladih), redno cepljenje in za zdravljenje (če je potrebno) ... Pri oddajanju psov novim lastnikom zaračunavajo sterilizacijo in cepljenje. Zaradi stroškov, ki jih imajo v azilu, je kakršnakoli pomoč v obliki hrane in drugega ali denarnih prispevkov dobrodošla; **št. transakcijskega računa društva je: 30000-0004486674**. Pri marsikateri dobrodelni akciji v korist živali večkrat sodelujejo tudi učenci osnovnih in srednjih šol. Tako poskušajo tudi v šolah vzgajati k pravilnemu odnosu do živali.

- **Kakšni naj bi bili primerni bivalni pogoji (uta, pesjak...)?**

- **O sterilizaciji samičk.**

- **Peticija proti mučenju živali.**

- **Najpomembnejša določila Zakona o zaščiti živali (Ur.l. RS, št.98/99).**

Vse aktivnosti društva in prostovoljcev pa so kot kapljica v morje, če se vzgoja ne začne že v družini, v rani mladosti. Starejši so vzor otrokom, česar ne bi smeli pozabljati.

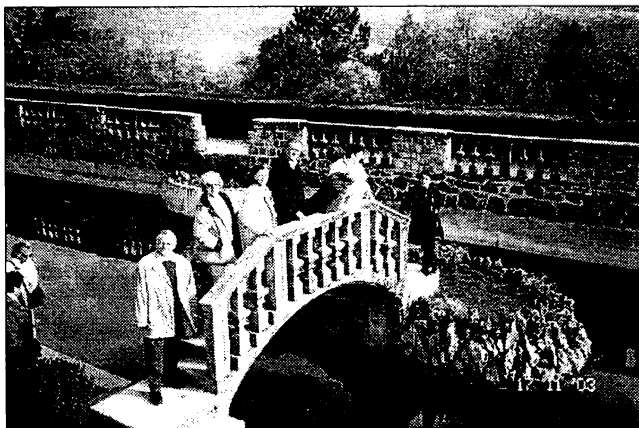
Novembra so se člani krožka zgodovine kulture društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Faros pod mentorstvom Zvone Ciglič, svetovalke Pokrajinskega muzeja iz Kopra, z avtobusom odpeljali na enodnevni ogled Krasa.

Najprej so se ustavili v kraškem biseru - Štanjelu. V prenovljenem delu gradu so si ogledali galerijo priznanega slikarja in grafika **Lojzeta Spacala**, nato sredi naselja staro kraško hišo, opremljeno s pohištvom in orodjem, ki so ga uporabljali naši predniki. V bližini je zgrajena »Štirna«, v katero so napeljali kamnite žlebove, da so lovili dragocene kaplje dežja.

Zanimiv je bil tudi sprehod po ozkih štanjelskih ulicah in prehod iz kamnitega dela naselja v zeleno okolico, ki jo krasí **Ferrarijev vrt**. To je izjemno, čeprav žal nedokončano delo arhitekta **Maksa Fabianija**, zasnovano kot park in zbiralnik vode. **Maks Fabiani**, ki je bil doma v bližnjem **Kobdilju**, je bil sploh izreden človek, inovator v arhitekturi in moderni urbanist. Kot dolgoletni štanjelski župan je napravil ogromno za vitalno obnovo samega **Štanjela** in Primorske, razdejane v prvi svetovni vojni. Njegovo obsežno delo, ki ga odlikujejo izvirne ideje, navduši tako priložnostne obiskovalce kakor tudi strokovnjake.

Naslednji postanek je bil v vasi Sveto, z znamenito cerkvijo sv. **Tilna** iz 17. stoletja. Njeni graditelji so z lesenim stropom in krožno razporejenimi nosilnimi tramovi ustvarili videz kot da bi glavno ladjo prekril odprti dežnik.

Dragan Milkovič

Dober dan, življenje

Če imate težave po razvezi ali po razpadu izvenzakonske skupnosti ali ste samski in imate težave z navezovanjem stikov z drugimi ljudmi, se lahko vključite v skupino Dober dan življenje. Z izmenjavo izkušenj z ljudmi, ki so v podobnih stiskah kot vi in ob strokovni pomoči, boste lažje premagovali svoje probleme in težave.

Skupina se sestaja vsak **drugi in četrti petek v mesecu od 18. do 20. ure** v Krajevni skupnosti Portorož, Obala 16, 6320 Portorož.

Za podrobnejše informacije lahko pokličete na tel.št.: **05/6712300** ob ponedeljkih, sredah in petkih od 8. do 12. ure.

Udeleženci krožka zdrava kuhinja pri društvu Univerza za tretje življenjsko obdobje Faros, ki že tretje leto deluje v Luciji, so v drugi polovici novembra sodelovali pri obiranju oljk na oljčnem nasadu Danila Markočiča v bližini Belvederja nad Izolo.

Danilo Markočič, predsednik *Društva oljkarjev Slovenska Istra* in priznani strokovnjak za pridelavo oljk, je uvodoma podal nekaj informacij o zgodovini, vrstah in pridelavi oljk ter njihovemu pomenu za zdravje pri prehrani ljudi. Obiskovalce je razporedil k oljkam, kjer so dobili posebne predpasnike za nabiranje oljk, »balege« po domače, in jim pokazal, kako se oljke obirajo. Med drevesi je postalo živahno in vsakdo je poskušal svoje ročne spretnosti.

Komaj so se obiralci dobro ogreli, jih je gostitelj povabil k leseni lopi, kjer je bil praktičen poduk, kako se z vonjem in pokušanjem ugotavlja kvaliteta oljčnega olja.

Udeleženci so dobili še diplome »za uspešno opravljeno ročno obiranje oljk v Slovenski Istri« in stekleničko pravkar pridelanega deviškega oljčnega olja.

Dragan Milkovič

Več kot čistilnica

»Obleko opazimo, kadar je ženska slabo oblečena.
Kadar je oblečena lepo **opazimo žensko.**«

- **kemična čistilnica**
- **šiviljska popravila**
- **vse za šivanje**
- **prodaja nogavic**

Naj bo tudi prihodnje leto takšno, da se ga bomo spominjali tudi zato, ker smo skupaj.

Vesel Božič ter srečno novo leto Vam želi kolektiv kemične čistilnice Mare.

Liminjanska 78 - Športna dvorana Lucija tel.: 05 6779-790

V letošnjem tedni vseživljenjskega učenja so v strunjanskem Centru za usposabljanje Elvira Vatovec pripravili ustvarjalne delavnice, na katere so povabili učence OŠ Cirila Kosmača iz Pirana, OŠ Lucija, podružnice v Strunjanu ter OŠ Oskarja Kovačiča iz Škofij. Učenci nižje in višje stopnje so se, glede na zanimanje posameznika, udeležili kuharske, Unicefove, glasbene – ritmične, likovne ali delavnic za izdelovanje nakita in priložnostnih torb. Namen teh dejavnosti so bili druženje, spoznavanje in komunikacija med učenci in učitelji našega prostora. Otrokom je čas kar prehitro minil, zato so se razšli z obljubo, da se naslednje leto zopet srečajo.

Neva Schoner

V spomin na druženje učencev iz nekaterih osnovnih šol z našega področja v Centru za usposabljanje Elvire Vatovec v Strunjanu so otroci pod vodstvom Zdenke Černelič posneli tudi nekaj fotografij. Sabina pa je zapisala tudi svoj vtis z Unicefove delavnice: »Imeli smo različne delavnice. Povabili smo tudi učence iz drugih šol. Učiteljice so imele različne delavnice. Jaz sem bila na Unicefovi delavnici, ki jo je vodila učiteljica Karmen. Na delavnici nas je bilo zelo veliko. Pogovarjali smo se o otrokovih pravicah, reševali delovne liste... Na koncu smo delali plakate o Unicefu – kdaj je bil ustanovljen, komu pomaga...«

Zdravstveni dom Piran v decembru nadaljuje s svojimi Programi svetovanja za zdravje. Zadnji mesec v letu so pripravili delavnico **Promocija zdravja**, ki so jo namenili posameznikom kot pomoč pri spreminjanju življenjskega sloga, povezanega z dejavniki tveganja za zdravje. Drugo decembrsko delavnico pa so imenovali **Telesna dejavnost**, s katero so želeli razširiti spoznanje o koristnosti gibanja. Naj omenimo, da je kar polovica Slovencev gibalno nedejavnih! Program svetovanja za zdravo življenje pa se nadaljuje tudi prihodnje leto, zato ga ne prezrite! Novo leto je še posebej primeren čas, da pri sebi sprejmete pomembne odločitve in naredite kaj zase.

ZDRAVO HUJŠANJE

Današnji način življenja prispeva, da je število ljudi, ki ima čezmerno telesno težo in so predebeli, iz leta v leto večje. Dejstvo je, da ima več kot polovica slovenskega prebivalstva prekomerno telesno težo, ki v mnogih primerih povzroča resne zdravstvene težave.

Mnogi bi se radi znebili odvečnih kilogramov, vendar za hujšanje ne zmorejo tiste odločilne začetne zagretosti. Prav zato v Zdravstvenemu domu Lucija organizirajo program ZDRAVEGA HUJŠANJA, saj se zavedajo, da igra pri odločanju za hujšanje ter potem pri vztrajanju, da zastavljeni cilj tudi dosežemo, pomembno vlogo pomoč skupine. Morda si tudi kdo od vaših prijateljev ali sodelavcev, brezuspešno prizadeva shujšati, vendar je zaradi številnih neuspešnih poskusov v preteklosti izgubil voljo. Zakaj bi torej poskušali sami, če lahko poskušate v skupini in svoje težave s čezmerno težo rešite zdaj in za vedno? V programu ZDRAVEGA HUJŠANJA se bodo zbrali ljudje, ki bodo drug drugega spodbujali, opogumljali, razumeli in si vzajemno in trajno pomagali. Skupaj bodo pridobivali znanje, kako pravilno, zdravo in varno uravnjavati svojo telesno težo.

N. D. in D. B.

* Program **ZDRAVEGA HUJŠANJA** bo potekal vsak četrtek ob 18.00 v ZD LUCIJA, Cesta solinarjev 1, v prostorih predavalnice zdravstvene vzgoje. Delavnice zdravega hujšanja bodo trajale po dve šolski uri, vodili pa jih bosta Natalija Družina, univ. dipl. psih. in Dragica Blatnik, dipl.m.s..

Prvo srečanje bo v četrtek, 8. januarja 2004.

Za udeležbo v programu ZDRAVEGA HUJŠANJA je potrebna napotitev vašega izbranega zdravnika. Udeležba je brezplačna.

Dodatne informacije o programu ZDRAVEGA HUJŠANJA lahko dobite ob delavnikih v ZD Lucija, po telefonu **6773323**.

Vabljeni, kajti kadarkoli se odločite za spremembo, ni nikdar prepozno!

DRUŠTVO OBZORJE VAM SPOROČA:

Nietzsche je dolga leta bolehal za depresijami, želodčnimi težavami in nespečnostjo, dokler se mu ni na koncu zmešalo. Najraje se je prenaedel z klobasami in mastno hrano, zato ni čudno, kako težka in mračna je bila njegova filozofija. Njegov gorniški pogled na svet, bi bil lahko veliko bolj veseljaški, če bi se lotil mediteranske hrane, sadja zelenjave in rib. Zatorej pozor! Paziti morate kaj jeste, da se vam v želodcu ne zaredi kakšen Nietzsche! (Lahka hrana-lahke misli!)

O URADNI MEDICINI IN ALTERNATIVNEM ZDRAVITELJSTVU

NARAVA JE NAJBOLJŠI ZDRAVITELJ

Zakaj se skoraj polovica Slovencev odloča za obisk pri najrazličnejših zdraviteljih? Osnovni problem so prenapolnjene čakalnice in prenatrpan urnik zdravnikov, ki se nimajo časa ukvarjati z "jamranjem in tarnanjem" svojih pacientov, pa tudi doktrina uradne medicine človeka ne obravnava kot celostno - duševno, duhovno in fizično bitje.

Na tem mestu se ne bi spuščal v kvaliteto storitev predstavnikov uradne medicine, ki so samo ljudje z dobrimi in slabimi lastnostmi, zato njihovega dela ne smemo idealizirati. Dejstvo je, da k njim večinoma pridejo ljudje, ki niso zboleli zaradi starosti, ampak zaradi nepravilnega življenjskega stila, ki je posledica nezdravih življenjskih navad in stresnega vsakdana. Vsi mediji nam v zadnjem času trobijo, da pojemo preveč mesa, premalo sadja in zelenjave, pred TV smo zaležani, odtujeni smo, ne znamo se pogovarjati, itd. Ko človek enkrat zbolí, ima dve možnosti: ali nekaj spremeni v svojem življenjskem stilu, ali pa ga bo v doglednem času pobralo. Na tem mestu bolniki začnejo svoje vandranje od Poncija do Pilata, saj računajo, da jim bo nekdo izven njih prinesel zdravje. Na tej poti se zaustavijo tudi pri zdraviteljih.

Trenutno je v Sloveniji več kot sto bolj ali manj uspešnih metod za čiščenje avre, masaž, glasbene in barvne terapije, zdravljenja z univerzalno božjo energijo, ki preko odprtega kanala zdravitelja prehaja v pacientovo avro (finoslovni ovoj okoli telesa, ki kaže na stanje duha, duše in telesa, ter "baje" nosi tudi zapise naših prejšnjih življenj). Skoraj vsi zdravitelji govorijo o zakonu setve in žetve: kar dobrega in slabega storimo drugim, se nam bo slejkoprej povrnilo v tem ali pa v prihodnjem življenju (Karma). Veliko se operira tudi z izrazom reinkarnacija: naše duše se bodo toliko časa utelešale, dokler ne bodo dosegle stanja razsvetljenosti (stanje brez želja in potreb, ko nesmrtna duša zre v praznino samozavedanja). Večina teh izrazov izvira iz budizma in hinduizma. Žalostno je, da ti Reikistični mojstri šele na učiteljskem tečaju povedo, da gre za mahajana budizem (veliki voz), prej pa plačš nekaj tisoč evrov. Ta avra posvečenosti in skrivnosti je osnovni atribut alternativcev, ki zaradi boljšega zaslužka radi operirajo z nadnaravnostjo in posebnostjo, kar privablja od vsakdana otopele samotne iskalce življenjskega smisla.

PRED OBISKOM ALTERNATIVNEGA ZDRAVILCA PAMET V ROKE

Nekaj nasvetov za obiskovalce storitev komplementarne medicine:

1. *Nihče, ki ni končal medicinske fakultete in ni pod Hipokratovo prisego, ne sme dajati medicinskih diagnoz (npr. zastoj energije v spolni čakri je zdraviteljska diagnoza, ki ni primerljiva z nobeno medicinsko!).*

2. *Zdravitelj vam ne SME odsvetovati obisk pri zdravniku, posebej če ste nanj naročeni.*

3. **NE VERJEMITE ZDRAVITELJEM, KI NE DELAJO ZASTOJN!** Zdravitelj, ki ima postavljen cenik ni verodostojen, saj krši osnovne principe duhovnega samozdravljenja (on naj

Življenjski stil, ki (lahko) pospeši, da zbolimo...

bi bil le posrednik med vami in višjo silo). Dobri zdravitelji živijo od darov, ostali so šarlatani. To ne velja za metode, ki so na Zahodu že priznane (homeopatija, kiropunktura in akopunktura - obiskujte samo tiste z mednarodno priznano diplomato).

4. *Metode komplementarne medicine, kot govori že izraz, morajo biti dopolnilne, ne pa glavne. V primeru resnih obolenj lahko tvegate življenje, če ne obiščete zdravnika.*

Zdraviteljske metode so na prvi pogled uspešne predvsem zato, ker bolni ljudje ponavadi korigirajo svoj negativen življenjski slog. Po obisku zdravitelja se boljša skrb za zdravje pač že začne opazovati. Osnovna metoda zdravilcev mora biti pozitivno mišljenje in vera v ozdravitev. Slovenci smo destruktivni in samomorilni predvsem zaradi

negativistične vzgoje, ki namesto da bi poučevala pozitivne lastnosti otrok, jih – otroke – stalno pitamo z negativnimi zapovedmi in prepovedmi: ne znaš, ne zmoreš, boš polil, raztrgal boš, zbolel boš, prehladil se boš, hudoben si, poglej, kako je mama žalostna zaradi tebe ipd.

Samo strokovno podkovana oseba obvlada psihoterapevtske metode, s katerimi bo v vaši podzavesti odkrila negativne programe, ki vam preprečujejo osebnostni in duhovni razvoj. Zdravitelj, ki poskuša v vas prebuditi vero, moč in ljubezen, ki spi v vsakemu izmed nas, je na pravi poti. Včasih je dovolj že lepa beseda, dotik in pozornost, pa se odprejo samozdraviteljski energijski centri imenovani čakre, ki se začenjajo vrteti v smer zdravja, ustvarjalnosti in volje do življenja.

Vsak dobronameren medčloveški stik je lahko zdravilen. Zakaj se potem ne znamo pozdraviti sami, s pomočjo svojih najbližjih? Lepa beseda, prijateljski objem, sproščen klepet ob kavici so najboljši zdravitelji. In spet smo pri stresu, odtujenosti, pridobitništvu, karierizmu, skratka pri sodobni, brezdušni, kapitalistični družbi. VSE-SKOZI ponavljam, da bomo morali med vikendom hoditi na zdravlilne duhovne seanse in delavnice, da se bomo lahko spustili v ponedeljkovo poslovno dirko za denarjem in uspehom. Američani nimajo prijateljev, ne zaupajo več nikomur, zato že desetletja velik del prigarane denarja puščajo pri psihoterapevtih, kot da življenje samo ne more pozdraviti. Upam, da jih ne bomo posnemali!!!

Bizjan Igor

DRUŠTVO OBZORJE PIRAN

Nudi svetovanje vsem ljudem v duševni stiski. Na osebni pogovor se lahko prijavite vsak delovnik med 10. in 14. uro. Tel.: 041 954 769.

trgovci, gostinci in vsi ostali podjetniki

trgovsko poslovnega centra TPC Lucija

vam želimo vesel božič ter srečno in uspešno

ново leto 2004

V želji da ga dočakamo v vaši družbi, smo v mesecu **decembru** pripravili **nore popuste**, pestro ponudbo in **zabavne prireditve**. Ne zamudite nagradnega žrebanja!

torek 23.12.2003

bo TPC obiskal **dedek mraz**, zato ne zamudite otroško **plesne predstave** PD Elite Koper! Življenje v ritmu plesne glasbe in **slastnih bombonov**!

torek 30.12.2003

nagradno novoletno žrebanje! Sodelujte in si polepšajte praznike! Ob prijetni glasbi in animaciji, ki jo bo vodil **DJ Lovro**, bomo razglasili srečneže, ki bodo prejeli bogate nagrade. Glavna nagrada je **televizijski sprejemnik**

USPEŠNI PRIMORSKI AKROBATI

Nedavno je bilo v **Destrniku pri Pluju** državno šolsko prvenstvo v skokih z male prožne ponjave. Presenetljivo je, da se je v finale uvrstilo največ tekmovalcev prav s Primorske. Iz naše občine so na tekmovanju sodelovali učenci in učenke osnovnih šol v **Sečovljah**, **Luciji** in iz osnovne šole **Cirila Kosmača v Piranu**, od srednjih šol pa so se prvenstva udeležile dijakinje **Gimnazije Piran**. Sicer pa so telovadke in telovadci primorskih šol (kar vključuje tudi Goriško) predstavljali skoraj polovico vseh udeležencev - bilo jih je preko 100 od skupno 222-tih. To je nedvomno tudi odraz uspešnega dela gimnastičnih klubov na Primorskem. Tekmovalke, ki sicer obiskujejo piransko gimnazijo so se ekipno odlično odrezale, saj so si pritelovale zlato odličje, mlajše deklice OŠ Cirila Kosmača Piran pa bronasto. Prav tako dobre so bile tudi osnovnošolke višjih razredov OŠ Cirila Kosmača, ki so se uvrstile na četrto mesto.

Posamezno je odličje ponovno osvojila dijakinja piranske gimnazije **Urša Jakin**, ki je že nekaj let praktično nepremagljiva. Med dijaki je bila na 1. mestu ponovno član piranskega Flipa **Danijel Golenac**, zdaj učenec Ic Memory Koper.

Zmagovalna ekipa piranske Gimnazije Piran: z leve so Maja Simčič, Kim Pejovič, dijake predstavlja Žiga Rustja, Aleksandra Bezjak, dobitniki zlatega odličja Urša Jakin in Roberta Fičur.

5. MEDNARODNO TEKMOVANJE V VESLANJU S ŠOLSKIMI KUTERJI

Letos sta **Srednja pomorska šola** ter **Fakulteta za pomorstvo in promet iz Portoroža** organizirali že 5. mednarodno tekmovanje v veslanju s šolskimi kuterji, ki je 8. novembra potekalo ob obali pod pomorsko šolo. Kuter je plovilo trgovskih in vojnih mornaric, namenjeno učenju in urjenju bodočih pomorščakov ter za tekmovanje. Kuterja portoroških šol sta bila narejena v Italiji, vsak nosi deset veslačev in krmarja.

Tekmovanja se je udeležilo deset ekip iz Italije, Hrvaške in Slovenije: veslači pomorske šole iz Benetk in Chioggie, pomorske šole iz Bakra, pomorske fakultete iz Reke, Kraške mornarice, veteranov SPŠ in FPP, ljubljanskih potapljačev, Srednje pomorske šole ter moška in ženska ekipa domače fakultete.

Deževno vreme ni oviralo ekip v borbi za čim boljši rezultat. Na približno 800 metrov dolgi progi z obratom na pol poti je bilo veliko zanimivih in borbenih tekem.

Na zadovoljstvo domačinov je na koncu slavila moška ekipa portoroške Fakultete za pomorstvo in promet pred reško, tretja je bila pomorska šola iz Benetk četrta, pa pomlajena ekipa Srednje pomorske šole. Finančno so organizacijo medšolskega tekmovanja podprli Klub dijakov in študentov občine Piran, Študentek Piran in Sindikat pomorščakov Slovenije. Prireditve nima samo tekmovalnega značaja, ampak je tudi srečanje dijakov in študentov pomorskih šol severnega Jadrana ter domačih ekip, ki imajo radi morje. Morje ne pozna meja, zato takšna srečanja le izboljšujejo medsosedske odnose in vezi. Škoda, da se lokalne oblasti ne zavedajo pomembnosti takšnih dogodkov, ki pripomorejo k večjemu sožitju ljudi ob morju ter promociji kraja.

Ekipi Srednje pomorske šole in Fakultete za pomorstvo in promet čakata ta še vsakoletno potovanje na sever Nemčije, v Bremen, kjer poteka neuradno evropsko prvenstvo v veslanju s kuterji. Poleg tega se domači ekipi pripravljata tudi na 10. jubilejno mednarodno veslaško tekmovanje v Bakru, kjer ga spremlja tradicionalna svečana povorka skozi mesto, godba, padalci, špricanje s topovi vlačilcev, govori veljakov, zabava – s kratka spektakel, ki dokazuje, da je Bakar pomorsko mesto in živi za take prireditve. Kaj pa mi?

R.S.

PI-GRADNJA INŽENIRING d.o.o.
gradbeništvo - inženiring

PI - GRADNJA INŽENIRING d.o.o.
gradbeništvo – inženiring

vam želi srečno in uspešno 2004

Vodopivčeva 10, 6330 PIRAN
tel.: (05)673 45 76, fax: (05)673 45 77
Gsm: 041-638-641, 031-638-641,
051-322-061
E-mail: fra.dor@siol.net

DRUŠTVO OBZORJE VAM SPOROČA:

Skrivnost življenja je izjemno preprosta. Ko jo spoznaš, izgubiš naporni smisel življenja.

**LUCIJSKI OSNOVNOŠOLCI NAJBOLJŠI
NA OBALI**

Na letošnjem že 38. krosu za pokal Primorskih novic, ki je bil jeseni na koprski *Bonifiki*, so se lucijski osnovnošolci dobro odrezali. Več kot 30 let so ta kros pripravljali člani športnega društva Retina na *OŠ Oskarja Kovačiča Škofije*, zadnja leta so organizacijo prevzeli: *Atletski klub Koper*, *Športno društvo Aurora*, *Športna zveza Koper in OŠ Antona Ukmarja*. Konkurenca na tem tekmovalstvu je vsako leto močnejša, saj prihajajo na kros tudi učenci iz tekaško močnih severnoprimorskih osnovnih šol. Tako so letos tekmovali, poleg otrok obalnih šol, tudi učenci iz *Tolmina*, *Postojne*, *Bovca*, *Cerknega in Vipave*. Večino zmag pa tudi veliko drugih in tretjih mest so osvojili prav učenci teh šol, skupno zmago pa so ponovno slavili učenci in učenke osnovne šole iz *Tolmina*. Učitelji športne vzgoje na *OŠ Lucija* so uspeli sestaviti popolno in dovolj dobro skupino tekmovalcev, ki se je v ekipni uvrstitvi dečkov uspela uvrstiti na 4. mesto, med deklicami na tretje, z učenci *OŠ Livade* iz Izole pa so si v skupni uvrstitvi delili 2. mesto.

Na zmagovalne stopničke so se vzpeli dva učenca in ena učenka: tretja sta bila **Andrej Kraševac** in **Anja Kopic**, drugo mesto pa je osvojil **Teo Čeligo**.

Učenci in učenke *OŠ Lucija* tako na koprskem krosu nadaljujejo tradicijo dobrih uvrstitev, saj jim je že pred leti uspelo zmagati v skupni razvrstitvi, dosegli pa so tudi nekaj drugih oz. tretjih mest.

Ervin Turk

Tretje uvrščeni iz balinarske ekipe Društva upokojencev Piran.

Člani piranskega Društva upokojencev **Milan KANTE**, **Roman KONTIČ**, **Remigij MAVRIČ**, **Miro POTOČNIK** in **Zdravko TAŠKAR** so se tudi letos udeležili državnega prvenstva v balinanju v Postojni, kjer so kot lanskoletni prvaki branili prvo mesto. Tudi letos so se dobro odrezali; ker pa je prvo mesto pogosto težje ubraniti kot osvojiti, so v močni konkurenci 10 ekip osvojili tretje mesto.

Prvi so bili upokojenci iz Nove Gorice, drugo mesto so zasedli Cerkničani, tretja pa je bila ekipa DU Piran. K uspehu čestitamo in še veliko podobnih uspehov!

Odmev na članek Sodna poravnava za belokriški oddajnik
(Portorožan št. 10, november 2003)

ANTENO BODO PRESELILI

Vest o doseženi sodni poravnavi za belokriško anteno me je razveselila. Ne spadam med naivneže, zato se dobro zavedam, da bo pot do cilja še trnova in polna polen pod nogami. Poravnava nam ne zagotavlja še nič povsem določenega glede preselitve antene z Belega Križa, je pa vendarle žarek sonca, ki je posijal skozi to gosto belokriško elektromagnetno meglo. Odločitev RTVS o preselitvi celotnega antenskega sklopa me ni presenetila. Vedno sem bil trdno prepričan, da mora ta elektromagnetna pošast prej ali slej oditi iz tega enkratnega in gosto naseljenega prostora. Če bi preselili samo srednjevalovni oddajnik, ne bi rešili ničesar. V tistem varovanem prostoru za žico bi se še naprej dogajale nam neznane stvari. Sodni stroški v višini nekaj milijonov predvsem za draga izvedenska mnenja, so – v primerjavi z zdravjem in življenji, ki so zaradi sevanja ogrožena, stroški zdravljenja, vrednostjo prostora in stanovanjskih hiš v okolju – še najmanj pomembni in malenkostni. Zavedam pa se, da mnogi odgovorni in prizadeti te dimenzije problema ne merijo tako. Če bi jo, antene tam že dolgo ne bi bilo.

Tistim, ki v škodljivost sevanja oddajnika še dvomijo, pa bi navedel nekatera neizpodbitna dejstva, ki govorijo o nasprotnem. Vse civilizirane in zlasti razvite države so zakonsko omejile najvišjo dovoljeno moč sevanja oddajnikov v naseljenih okoljih. Če ne bi bilo škodljivo, omejitve ne bi bile potrebne! Tega sevanja se po vsem svetu bojijo ljudje se z vsemi štirimi borijo za to, da močnih sevalnikov ne bi imeli v bližini svojih bivališč, šol, vrtcev in bolnišnic. Dvomljivce sprašujem, ali bi pristali na namestitev takega sevalnika na streho svoje hiše! Če niso, ga tudi Belokrižanom ni treba obešati nad njihove glave. Pomislite: vsaka od okrog sto milijonov živčnih celic v možganih z impulzi lahko vzpostavlja do 10.000 povezav z drugimi celicami v telesu. Kako je potem mogoče, da to sevanje ne bi imelo nobenega vpliva na naše zdravje? Električni tok tudi ubija. Antenski elektromagnetni valovi te moči nimajo. Prihajajo pa po kapljicah in dan za dnem, zato na dolgi rok lahko tudi to storijo. Ker so nevidni in zahrbtni, to ne opazimo in težko dokažemo.

Soglašam, da smo v tej poravnavi zmagovalci vsi. Kljub številnim oviram in ovinkom v končni uspeh ne dvomim. Odprto je le vprašanje datuma, ko na Belem Križu ne bo več antene. Tako dolgo pa se je ta tehnološko preživela palica, s katero nas tepejo, lahko obdržala pri življenju predvsem zato, ker jo plačujemo kar sami. Pa tudi zato, ker na Belem Križu nismo zmogli in ne hoteli združiti vseh razpoložljivih energij za doseg tega cilja, tako kot jim je to uspelo v mnogih drugih okoljih. V prid rešitve problema deluje tudi okolnost, da je ta tehnološko zastarela naprava postala že težko in pretežno finančno breme za lastnika (RTV Slovenija – op. uredn.), ki se kar naprej otepa z izgubami. Upati smemo, da bo na tem prostoru, ki se sedaj zlorablja za sejanje strahu in bolezni v življenjski prostor okolice, v bližnji prihodnosti lahko nemoteno rastle novo življenje. Vse druge pomisleke, nepomembnosti in sebičnosti moramo ob tem odriniti stran. Če ne bomo ravnali tako, prevzemamo veliko odgovornost do naših vnukov. Pravico imajo, da se rodijo, odrastejo in živijo v okolju, ki ne bo onesnaženo z elektromagnetnim smogom!

Jakob Čemažar

Odgovor na članek: Kako so se obnesli ekološki otoki? Ločeno zbiranje odpadkov – kako naprej?

Najprej mi dovolite, da se avtorici članka v prejšnji številki Portorožana (št. 10, november 2003 – op.uredništva) lepo zahvalim za izčrpno predstavitev stanja in vseh težav na področju ločenega zbiranja odpadkov, ki smo ga začeli uvajati v preteklem letu. Kot pri vsaki novosti je tudi v tem primeru najpomembneje ravno obveščanje javnosti, ki ji je Portorožan podrobno predstavil natančne podatke in konkretne težave, s katerimi se soočamo pri razvoju ločenega zbiranja odpadkov v naši občini. Obenem pa bi rad odgovoril na postavljene predloge avtorice s kratko predstavitvijo naših prihodnjih načrtov na tem področju.

Povsem soglašam s stališčem avtorice, da so ekonomski mehanizmi motivacije tudi pri vprašanju ekološkega ravnanja osnovni temelj. V to smer tudi gre nov odlok, saj denimo individualnim stanovanjskim hišam omogoča, da z doslednim ločenim zbiranjem odpadkov precej zmanjšajo potrebno prostornino posod. Pri stanovanjskih hišah, kjer imajo gospodinjstva svojo posodo, je to namreč mogoče. Precej težje pa je to doseči v mestnem jedru in v blokih, kjer so odjemna mesta za odpadke skupna. Odlok torej temelji na cilju, da javnosti omogoča izbiro prostornine posod, kjer je to le mogoče. Prvo, ki je to možnost dobro izkoristilo, je gospodarstvo, katero je s smetarino tudi precej bolj obremenjeno kot gospodinjstva. Tisti gospodarski subjekti, ki so izvedli racionalizacijo, so dosegli velike prihranke! Naš cilj je ravno to, da podobno dosežejo tudi gospodinjstva.

Ker pa je pri njih prihranke težje doseči na tak način, razmišljamo o drugem pristopu. V svetu so uveljavljeni zbirni centri, denimo za nek okoliš, kamor javnost prinaša ločeno zbrane odpadke, ki se evidentirajo in upoštevajo pri mesečni fakturi. Na ta način je ekološko ravnanje tudi najenostavnejše ekonomsko nagraženo. Vedeti moramo namreč, da so stroški samega sistema v glavnem fiksni, saj mora - tako oprema z avtoparkom kot tudi delovna sila - zagotavljati celovito izvajanje odvoza odpadkov. Če se denimo v neki soseski nekaj družin vede ekološko, ostale pa ohranjajo stare vzorce vedenja, ostajajo naši stroški odvoza isti! Vsak teden moramo izvesti določeno število odvozov, zato je precej bolj uspešno neposredno nagrajevanje za konkretne količine ločeno zbranih odpadkov. V sosednji Furlaniji celo predvidevajo, da bi v dobrem desetletju v tolikšni meri razvili industrijo recikliranja, da bi namesto obračunavanja smetarine - gospodinjstvom lahko plačevali za surovine, ki jih bodo ta predala v nadaljnjo predelavo. Ni ovir, da bi enako dosegli tudi pri nas, saj v naših prihodnjih načrtih ločenega zbiranja odpadkov polagamo veliko upov ravno v razvoj dogodkov v

sosednji italijanski pokrajini.

Prihodnost – nagrajevanje ekološkega obnašanja

Že prihodnje leto bomo začeli izvajati projekte Zelene javne institucije v občini Piran, s katerimi želimo povsod oblikovati sisteme za dosledno ločevanje odpadkov na samem izvoru. Jasno je namreč, da je le na ta način mogoče doseči pomembne rezultate! Ko neka plastenka konča v košu za smeti, je preprosto izgubljena.

Največ si seveda ovetamo od osnovnih šol, s katerimi smo že vzpostavili dobre temelje za prihodnje sodelovanje. Izkušnje, ki jih bomo

Piranski zabojniki (Foto: R. Mraz)

prihodnje leto pridobili, pa želimo razširiti tudi na gospodinjstva in gospodarstvo. Uspešno ločeno zbiranje odpadkov je namreč pogoj za prihodnje gibanje cen smetarine oziroma - če obrnem - za možnost plačevanja surovin, ki se bodo ločeno zbrale. Trenutno zaradi katastrofalnega tržnega stanja v Sloveniji ne zaslužiimo prav nič, ne s plastiko, ne s steklom. Ko bomo dosegali take količine, da jih bo smiselno že v lastni režiji začetno obdelati, bomo tudi na trgu dosegli boljše izhodišča. Takrat bo tudi sistem omogočal zmanjševanje stroškov, ki so sedaj visoki preprosto zaradi izjemnih obremenitev odlaganja odpadkov (že samo delovanje deponije predstavlja izredno visoke stroške) in zaradi fiksnega sistema, ki ga obremenjujejo sezonska nihanja. In končno - takrat bo mogoče te finančne učinke prenesti tudi na gospodinjstva! Da pa na te učinke javnost ne bi čakala

leta in leta, na Okolju pripravljamo projekte, ki bodo že v prehodnem obdobju omočili, da se bodo doseženi prihranki stroškov in iztržki od prodaje teh surovin poznalo tudi v žepu občanov. Če poenostavim, bolj ko bomo ljudje pridni pri ločenem zbiranju odpadkov, lažje bo takšno ekološko ravnanje tudi nagrajevati. Naš cilj je, da bi do leta 2008 dosegli petdeset odstotno ločevanje odpadkov, kar bi nas uvrstilo v evropski vrh. Prevedeno v konkretne številke pomeni, da bi tedaj razpolagali s šest tisoč tonami surovin, ki bi jih lahko tržili. To pa so že količine, ki omogočajo precej uspešnejši nastop na trgu.

Ta smer razmišljanja se nam zdi primernejša od elektronskega tehtanja posameznih posod za odpadke, čeprav se je tudi ta sistem ponekod prijel. Številni strokovnjaki nam namreč - zaradi velikih tehničnih in drugih praktičnih težav - odsvetujejo prehod na tak sistem, saj se je v mnogih drugih primerih izkazal za neuspešnega. Nedvomno pa bo naša reforma samega sistema odvoza odpadkov temeljila na priložnostih, ki nam jih ponuja sodobna tehnologija. Od prihrankov, ki se dosežejo s koordiniranjem vozil s pomočjo satelitskega spremljanja, pa do tega, da bomo gospodinjstvom ponudili številne majhne artikle, s katerimi bodo denimo doma lažje stisnili plastenko, tako da jim ne bo kradla prostora.

Našo javnost, ki je praviloma - in tako je tudi prav - zelo kritična, pa prosim le za zaupanje in podporo našim projektom. Kot smo že večkrat izpostavili, se nekaterih stvari ne da spremeniti čez noč. Zagotavljam pa vam, da gredo vsa naša prizadevanja v smeri sodelovanja z javnostjo in oblikovanja racionalnega in hkrati prijaznega sistema ravnanja z odpadki. V prihodnjih letih bo veliko priložnosti za ocenjevanje našega dela in že sedaj vas vabim, da nas na naše napake opozarjate. Sedaj lahko to počnete tudi prek interneta na strani www.okoljepiran.si. Čeprav so številni prepričani, da je drugače, namreč vaše kritike upoštevamo in so nam v veliko pomoč pri našem delovanju.

Član uprave Okolja Sebastijan Jeretič

PORTOROŽANOV NASVETI:

KAKO UKREPAMO PRI OKUŽBAH DIHAL?

Čas prehladov, gripe in nahodov je tu. Tako in drugače se bomo z njimi srečevali in jih odganjali vse tja do pozne pomladi. Ponujamo vam nekaj nasvetov kako prepoznati posamezne vrste okužb dihal in nekaj kratkih priporočil, kako najustreznejše ukrepati oziroma preproste nasvete za pomoč in samopomoč. (Morda bomo s tem vsaj za mišji rep zmanjšali pogosto predolge vrste pri zdravniku!)

Kaj so okužbe dihal?

Okužbe dihal so najpogostejše nalezljive bolezni. Delimo jih na okužbe *zgornjih* dihal (prehlad, vnetje žrela, obnosnih votlin, ušes in grla) in *spodnjih dihal* (bronhitis in pljučnica).

Kako pogoste so?

Vsako leto prebolimo vsaj dve lažji prehladni obolenji. Nekateri posamezniki, posebej dovzetni za okužbo dihalnih poti, pa za okužbo dihal zbolevajo celo večkrat.

Kdo jih povzroča?

Okužbe dihal povzročajo razni *mikroorganizmi*, predvsem *virusi*, redkeje bakterije.

Kako se mikroorganizmi prenašajo?

Ob kašljanju, kihanju in glasnem govorjenju se virusi in bakterije iz bolnikovih dihal razpršijo po prostoru in po zraku dosežejo dihalne poti zdrave osebe. Kužne izločke dihal (izcedek iz nosu, izpljunek, slino) prenesemo na roke, od tam pa z dotikom, na predmete v okolici. Zdrava oseba, ki se okuženih predmetov dotakne, si lahko mikroorganizme z rokami sama zanese v usta.

Ali so okužbe dihal nevarne?

Okužbe zgornjih dihal (npr. prehlad, vnetje žrela) prebolimo večinoma hitro in brez posledic.

Okužbe spodnjih dihal (predvsem pljučnica) pa lahko precej bolj resno ogrozijo bolnikovo zdravje in življenje.

PREHLAD je najpogostejši pozimi. Njegove temeljne značilnosti so: izcedek iz nosu, zmerno slabo počutje in praskanje v žrelu.

Ukrepi: ogibajmo se telesnih naporov, uživajmo hrano, bogato z vitaminom C, pijmo dovolj tekočine, po potrebi uporabljamo kapljice za nos (posebno preden zaspimo). Prehlad povzročajo virusi, zato antibiotik ni potreben.

VIRUSNO VNETJE ŽRELA: ob požiranju občutimo zmerne bolečine in praskanje po žrelu, telesna temperatura ponavadi ni višja od 37,5 C, žrelo je pordelo brez oblog, bezgavke na vratu niso močno povečane, nos je pogosto zamašen. Blago vnetje povzročajo virusi.

Ukrepi: enaki kot pri prehladu.

ANGINA je gnojno vnetje žrela, ki ga povzročajo bakterije. Telesna temperatura je

navadno višja od 38 C, bolnik težko požira, žrelo je tudi boleče, prekrito z gnojnimi čepki, bezgavke na vratu so povečane in na pritisk bolijo.

Ukrepi: obiščite zdravnika, saj je za zdravljenje potreben antibiotik. Ustno votlino izpirajmo z žajbljevim čajem. Povišano telesno temperaturo znižujemo z antipiretiki (npr. za odrasle aspirin, za otroke paracetamol). Uživajmo veliko tekočine.

VNETJE OBOSNIH VOTLIN (SINUSITIS) povzročajo bakterije. Bolnika ima glavobol, povišano temperaturo in gnojen izcedek iz nosu.

Ukrepi: sinusitis zdravimo z antibiotikom (7-14 dni) in zdravili za lajšanje spremljajočih težav (kapljice za nos, aspirin proti glavobolu).

VNETJE GRILA (LARINGITIS): nenadna hripavost in kratkotrajna izguba glasu sta temeljni značilnosti vnetja grla. Povzročajo ga virusi.

Ukrepi: dokler imamo težave, čim manj govorimo. Prostore, kjer se zadržujemo, dodatno vlažimo. Antibiotik ni potreben. Če smo hripavi več kot 14 dni, je treba obiskati zdravnika.

VNETJE UŠES: vročina, trganje in bolečina v ušesu, spremljajoča prehladna znamenja.

Ukrepi: potrebna je antibiotska terapija, ki jo predpiše zdravnik. Če imamo zamašen nos, lahko uporabljamo kapljice.

BRONHITIS

Vnetje spodnjih dihalnih poti spremlja dražec kašelj, redkeje gnojni, povišana telesna temperatura in slabo počutje. Bronhitis povzročajo virusi, redkeje bakterije.

Ukrepi: bolnik navadno ne potrebuje antibiotika. Če je potrebno, jemljemo zdravila za lajšanje kašlja. Počivajmo, uživajmo tople napitke in se ne zadržujemo v slabo prezračenih, zakajenih prostorih.

PLJUČNICA

pomeni okužbo spodnjih dihal (pljučnih mešičkov in majhnih dihalnih poti) z bakterijami

in nekaterimi virusi. Največkrat jo povzroči pnevmokok, proti kateremu se lahko cepimo. Za pljučnico zbolijo pogosteje starejše osebe in kronični bolniki. Zanje je pljučnica nevarnejša, zato se morajo zdraviti v bolnišnici. Visoka vročina, kašelj, izguba moči, bolečina v prsnem košu, ki jo občutimo pri globokem vdihu, gnojen ali gnojno-krjav izpljunek so značilnosti pljučnice.

Ukrepi: zdravnik na pregledu ugotovi obseg pljučnice, presodi bolnikovo prizadetost in s tem potrebo po bolnišničnem zdravljenju. Bolnik z lažjo pljučnico se zdravi doma z ustreznim antibiotikom.

GRIPA se pojavi sezonsko, največkrat v drugi polovici decembra tja do sredine februarja. Takrat zbolijo naenkrat veliko ljudi vseh starosti: dobijo mrzlico, poviša se telesna temperatura, bolijo jih mišice in sklepi ter kašljajo. Gripo lahko preprečimo s pravočasnim cepljenjem.

Ukrepi: težave ob gripi si lajšamo z zdravili za znižanje povišane telesne temperature (aspirin za odrasle, paracetamol za otroke), z uživanjem tekočine in vitaminskih pijač ter s počitkom v postelji. Antibiotik na samo zdravljenje ne vpliva, na voljo pa so protivirusna zdravila, ki potek grip skrajšajo, če jih vzamemo pravočasno (kmalu po začetku bolezenskih znakov).

Zbrala in uredila Valentina Klemše

(Iz zloženke Rdečega križa Slovenije, 2001)

DRUŠTVO OBZORJE SPOROČA:

Sistem naših odnosov je namenjen negovanju. Če komu prehitro stopimo na žulj, se začnejo odprti procesi krivde in kaznovanja.

**News
Cafe**

Bernardin, Obala 4f
odprt za Vas vse dni v letu
od 8. do 1. ure
tel. 05/ 674 10 04

Nudimo Vam zajtrke preko celega dne, toaste, odprte velikane, burgerje, testenine, solate, hrustljave perutničke, mehiški program, lasagne, kalamare, sladoledne specialitete,... pa kaj bi naštevali - pridite in se prepričajte!

Vabljeni!

Roke razkrivajo našo starost

O nenegovanih rokah govorimo, ko opazimo slabo oblikovane nohte, zatrgano obnohtno kožico, rjave pege po hrbišču rok. Zlasti v zimskih mesecih roke zelo trpijo, saj prijemamo hladne predmete, zaradi vetra in mraza pa se koža močno izsuši, nohti pa se lomijo.

Nega rok ali manikura spada med osnovno nego. Nohte oblikujemo, obnohtno kožico namažemo s tekočino za mehčanje in jo dobro vmasiramo. Nato si pripravimo toplo oljno kopel (voda, šampon in nekaj kapljic olivnega olja), v kateri si namakamo roke oziroma nohte pet do sedem minut. Nato pa z leseno ali plastično paličico odstranimo odmrlo kožico. Sledi glajenje nohtne površine s kristalno pilo, s čemer nohte zgladimo in preprečimo, da bi vanje prodirala voda in detergenti. Takšnega piljenja se lahko poslužujemo enkrat mesečno. Na koncu noht še spoliramo in nohtno ploščico navlažimo z vlažilcem za nohte ali pa uporabimo negovalno olje. Olje zdravi in utrjuje noht že v korenu; nanesemo ga na noht in obnohtno kožico ter ga rahlo vmasiramo. Sledi piling rok, za katerega lahko uporabimo grobo sol s kapljico limoninega soka in žlico olivnega olja. Masiramo dve do štiri minute. Speremo s toplo vodo in na koncu jim privoščimo še masko za roke, ki vsebuje D-pantenol, vitamin E, olje pšeničnih kalčkov in olivno olje. Masko dobro vmasiramo v kožo, nato roke še potopimo v segret parafin, ki pospešuje vpijanje maske, jih ovijemo s pvc vrečko in bombažno brisačo. Pustimo, da se parafin vsaj 20 minut postopoma hladi. Parafinska obloga je primerna tudi za tiste, ki imajo pogosto hladne roke ali pa revmatične težave.

Ker so roke izpostavljene škodljivim zunanjim vplivom, jih je treba vsak večer dobro namazati z vitaminsko kremo, ki kožo rok obnavlja in neguje. Za preprečevanje staranja kože na rokah je primerna hranilna krema, ki vsebuje jojobino olje, D-pantenol, kolagen in ekstrakt bukke.

Ker so roke vedno na očeh, razkrivajo naše počutje in izdajajo leta, se velja potruditi s primerno nego.

Farmacevtski in kozmetični tehniki

JANA NOVAK

DRUŠTVO OBZORJE VAM SPOROČA:

Popolna ranljivost te pripelje v bližino sočutja. Kaj boš čutil, ko te bodo na samotnih poteh trgale zveri?

Srečen je, kdor zna živeti z majhnimi željami.
Izpolnijo se.
Vsaka izpolnjena želja pa je kot cvet na trti življenja.
Osrečuje nas.

R. Kerševan

Kozmetika Jana Novak s.p.
Lepa cesta 1, 6320 Portorož

Veliko izpolnjenih želja
v letu 2004
vam želi JANA NOVAK

Nega obraza
Nega telesa
Ajurveda masaža
Klasična masaža
Tui-na masaža
Depilacija
Manikura
Pedikura
Infrardeča savna
Solarij
Refleksna masaža stopal

Zadnji decembrski večeri:

Vzemite si čas za prireditev

* **V torek, 23. 12., ob 18.00** pojdite v gledališče Tartini Piran na OTROŠKO GLEDALIŠKO PREDSTAVO Frana Levstika: **KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO**. (Vstopnina: 500 SIT)

* **V sredo, 24. 12., ob polnoči** bodo verski obredi v Cerkvi Sv. Frančiška Piran, v Cerkvi Marije Rožnenske v Portorožu in Športni dvorani Lucija, na **PREDBOŽIČNI VEČER** je tradicija POLNOČNICE.

* **V soboto, 27. 12., ob 20.00** se odpravite v gledališče Tartini Piran na **PREDNOVOLETNI KONCERT ZA NEŽNE DUŠE**, kjer bo nastopil **AMNESTY TRIO** v sestavi Bojan Cvetrežnik (violina), Miloš Simič (viola), Kristjan Kranjčan (violončelo) in skupina **ČOMPE** (Janez Škof – diatonična harmonika, vokal, Neža Zinaič – violina, Breda Krumpak – alt saksofon, Silvo Zupančič – kitara in Marjan Stanič – bobni, tolkala), (vstopnina: 2.000 SIT).

* **V nedeljo, 28. 12., ob 20.00** v gledališču Tartini v Piranu bodo na vrsti **PREDNOVOLETNI KONCERT** s **SLOVENSKIM KVINTETOM TROBIL** z gostjo večera Vero Danilovo (sopran), (vstopnina: 2.000 SIT).

* **V nedeljo, 28. 12., ob 15.30** se bo z jelenjo vprego na Tartinijev trg v Piran pripeljal **DEDEK MRAZ**, rajanje pa bo s pevko **Romano Krajncar**.

* **V sredo, 31. 12., ob 21.00** - Tartinijev trg v Piranu - **SILVESTROVANJE Z OGNJEMETOM**. Nastopil bo ansambel **SO WHAT?** s pevko **ALEKSANDRO ČERMELJ**. Za zabavo bo poskrbel **TEATER CIZAMO**. Ob 24.00 bo zdravica županje **VOJKE ŠTULAR**, nato pa ognjemet. (Med Lucijo in Piranom bo organiziran prevoz do jutranjih ur.)

* **V četrtek, 1. januarja 2004** bo **NOVOLETNI OGNJEMET V PORTOROŽU**; od 14.00 do 20.00 Dj. Goran in ulični Teater Cizamo, od 14.00 do 15.00 kolo sreče Casino Portorož, od 17.00 do 18.00 Aleksandra Čermelj in kitarist Zdenko Cotič, ob 18.00 OGNJEMET

Na trgu Prekomorskih brigad, pomolu, na ladjah Burja in Portorož bo gostinska ponudba. Program bo povezovala Irena Dolinšek.

borzno posredniške družbe

- Ni vseeno, kako obračate vaš denar, da bo najbolj donosen.
- Zato ravnajte modro in poiščite nasvet strokovnjakov

PFC Interfin
Primorski Finančni Center Interfin

v Kopru, Pristaniška 12,
tel.: 05/663-31-00

Srečno 2004!

Novoletna poslanica RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE, Območnega združenja PIRAN

Spoštovani krvodajalec, krvodajalka!

Leto 2003 se izteka. Zdi se nam pravi trenutek in pomembno, da Vam napiševa več kot zgolj voščilo SREČNO IN ZDRAVO NOVO LETO 2004!

Kar vam seveda želiva iz vsega srca – vendar ne moreva, da vas ne bi spomnili na KRVODAJALSTVO, ki ni le pomemben del zdravstva, temveč je tudi zanimiv sociološki pojav, ki odpira številna vprašanja našega bivanja in odnosov v njem. V zvezi s krvodajalstvom sežejo ta vprašanja globlje in so pomembnejša, kot če bi bila povezana zgolj z dobrodelnostjo. Eno je prispevati v dobrodelne namene, drugo pa darovati svojo kri za zdravljenje neznanega bolnega sočloveka. Kri ne moremo primerjati z denarjem ali z dobrinami. Kri je veselje človeštva, v njej je zapisano vse, le da vseh njenih sporočil še ne znamo prebrati. V krvi je zapisana zgodovina človeštva, civilizacij, idej, ponosa, spoštovanja, dobrote in brezpogojne ljubezni.

S ponosom lahko govorimo o krvodajalstvu v Sloveniji, ki je v svojem 50 letnem zgodovinskem obdobju trdno in edino povezano z Rdečim križem Slovenije, ves čas edinim organizatorjem krvodajalskih akcij. Seveda pa bi bili nemočni v vseh teh prizadevanjih, če ne bi bilo vas krvodajalcev in krvodajalk, ki po načelih prostovoljnosti, anonimnosti in

brezplačnosti darujete to nenadomestljivo življenjsko tekočino. Slovenija potrebuje nekaj nad 100.000 krvodajalcev letno, da zadosti vsem potrebam po krvi, kar predstavlja tudi 400 krvodajalcev na dan. Vsakih 5 minut nekdo od naših bolnikov, otrok, ponesrečencev potrebuje KRI.

In Vi ste del te velike družine krvodajalcev, ki v tej - včasih vse preveč potrošniški in odtujeni družbi - verjamete v enkratnost in neponovljivost vsakega človeka. Vsakokrat, ko ponudite svoje žile, da iz njih teče kri za pomoč sočloveku - verjamete v največjo vrednoto, v človeka.

S 1.5.2004 vstopamo v EU. Velike spremembe nas čakajo tudi na področju krvodajalstva. Krvodajalstvo bomo morali organizirati po vzoru Evropske unije, kjer dajanje krvi smatrajo kot prostovoljno in neplačano, če krvodajalec da kri, plazmo ali druge komponente krvi prostovoljno in ne dobi za to nobene gotovine ali kakšnih drugih nadomestil (ne dobi denimo prostega delovnega dne, kot je bilo doslej po večini pri nas, ampak le za čas, ki ga potrebuje za odvzem krvi, kar znaša od 4 do 5 ur).

Leto 2003 je bilo relativno težko, saj je nekajkrat primanjkovalo krvi. Toda mnogi ste se odzvali našim klicem na pomoč in tako zagotovili manjkajočo količino krvi.

Hvala vam v imenu nas organizatorjev in

vseh bolnikov.

Naslednje leto bomo potrebovali še več krvi. Pa veste zakaj? Z razvojem medicine lahko pomagamo tudi tistim bolnikom, ki so bili v preteklosti neozdravljivo bolni. Kot narod se staramo in to prinaša tudi pogostejše nove operativne in druge posege, za čigar zdravljenje zopet rabimo KRI.

V Izoli bomo imeli novo kardiološko kliniko, ki bo dala novo upanje mnogim s hudimi srčnožilnimi obolenji. Prej bodo ozdravljeni kot doslej, vendar le če bodo imeli zadosti krvi tudi za zahtevne operacije. *Vsa dragocena oprema, znanja in strokovnjaki bodo neuporabni, če ne bo nas, vas - krvodajalcev.*

Ob koncu starega leta in začetku novega vam želiva vse dobro in lepo.

Veseli bi bili, če boste ostali z nami organizatorji; OBMOČNIM ZDRUŽENJEM RDEČEGA KRIŽA PIRAN in z vsemi tistimi BOLNIKI, ki bodo še v bodoče potrebovali vašo kri. Ostanite z njimi tudi takrat, ko so sami v svojem trpljenju in bolečini. Kajti življenje velikokrat boli in upanje, da bo kri vedno dovolj tudi za nas, če jo bomo kdaj potrebovali, vliva novih vrelcev radosti.

In darovanje zdravi, najbolj pa s krvjo človeka za sočloveka.

Pa srečno!

Sekretarka:

Valentina KLEMŠE

Predsednica:

Ana JAKIČ

Humanitarna akcija Rdečega križa

V prejšnjem Portorožanu je Območno združenje rdečega križa Piran začelo s humanitarno akcijo zbiranja prostovoljnih prispevkov za mladega fanta, doma iz Portoroža, ki je zbolel za hudo boleznijo. Njegovo enostarševsko družino pa žal pestijo tudi precejšnje materialne težave, saj fantovo zdravljenje spremljajo še dodatni stroški. Iz razumljivih razlogov so pri Rdečem križu želeli ohraniti fantovo anonimnost, vendar so vsem, ki želijo prispevati zanj oziroma njegovo družino, na voljo za dodatna pojasnila (tel.: 673-44-62).

Rdeči križ vabi vse ljudi odprtega srca, naj se še naprej odzivajo njihovi humanitarni akciji. Sredstva lahko darujete na transakcijski račun Območnega združenja Rdečega križa Piran št.: 10100-0032621580, s pripisom Za mladega Portorožana.

Doslej so za bolnega fanta darovali (objavljeni so prejemi, ki so prispeli do 15.12.t.l.):

-RDEČI KRIŽ SLOVENIJE	50.000 SIT
-OBMOČNO ZDRUŽENJE RDEČEGA KRIŽA PIRAN	30.000 SIT
-MEKIŠ DRAGICA	10.000 SIT
-TABAKOVIČ SENAD	10.000 SIT
-DAMIJANI LUČANO	25.000 SIT
-KURET KRISTINA	2.000 SIT
-DOLGAN ANTON	1.000 SIT
-KLEMŠE VALENTINA	10.000 SIT

PORTOROŽANOV MALI OGLASI

☎ **Dobro ohranjen kavč** za dve osebi PODARIM. Pokličite med 11. in 12. uro na tel.št. 673-17-17 (za prevoz morate poskrbeti sami).

☎ **Garažni boks** v Luciji prodam. Tel.: 031/346-564.

☎ Krajevna skupnost Lucija **oddaja veliko sejno dvorano** v dopoldanskem času za redno dejavnost. Informacije po tel.: 05/677-87-50, dopoldan.

☎ **OPEL CORSA** 1.0 12V, letnik 05/98, 88.000 km, zlato-rumene barve, troje vrat, servisna knjiga, garažiran, električni pomik stekel, centralno zaklepanje, servo volan, 2 sprednja airbega, radio, kolesa z letnimi gumami. Zelo lepo ohranjen. Prodaj. 041/827-004.

☎ Študentka pedagoške šole – z izkušnjami v vrtcu in privat – **nudi varstvo otrok** na vašem ali svojem domu. 041/827-004.

☎ **Nudim vse vrste pomoči** na domu (čiščenje, kuhanje, likanje). Telefon mobil: 031-477-900.

Objava malih oglasov je v Portorožanu brezplačna (razen komercialnih oglasov obrtnikov, podjetnikov in pravnih oseb). Svoj mali oglas lahko sporočite po telefonu (05/674-09-47 ali 674-09-48, ob delovnikih), po običajni in elektronski pošti (e-mail: ks.portoroz@amis.net) ali dostavite osebno v uredništvo (v stavbi KS Portorož (1.nad. levo), Obala 16 v Portorožu).

MI MED SEBOJ

zahvaljujemo se * čestitamo * voščimo *
pozdravljamo

☼ 10. decembra je **Vinko VELUŠČEK** pustil za seboj 90. let življenja v pridnem delu in poln iskričnega duha, kar mu še naprej želimo vsi, ki ga imamo radi.

☼ Sestri **ILKI** iz Kopra, ki je praznovala svoj rojstni dan 1. decembra, prijateljem **SILVI**, **DANILU** in **VESNI**, ki prav tako praznujejo decembra ter nečaku **SAŠU** za 25. rojstni dan želimo obilo sreče, Biserka s hčerko Matejo.

☼ Območno združenje Rdečega križa Piran želi vsem **poslovnim partnerjem, prostovoljcem, krvodajalcem in prejemnikom pomoči**, kakor tudi **donatorjem** vesel božič in uspešno novo leto 2004. Namesto novoletnih čestitk, bomo sredstva namenili za pomoč mlademu Portorožanu, za katerega poteka humanitarna akcija v Portorožanu.

☼ »Stori kakor Bog – postani človek!«

Da bi vedno bolj postajali tisti človek, kateri želite biti, in da bi BOŽIČ mogli v tem smislu doživeti v vsej njegovi globini in ga praznovati v veselju, to pa ponesti v leto 2004! Vesel božič ter blagoslova in miru v letu 2004 – Buon Natale e benedizione e pace nell'anno 2004! – župnik Janez Kavčič iz Lucije

☼ Župnijski pastoralni svet z župnikom o. Francem, želi **vsem bralcem Portorožana** uresničitev v osebnem in družinskem življenju vseh tistih vrednot, zaradi katerih se je sam Božji sin kot Jezus hotel učlovečiti; predvsem notranjo in zunanjo svobodo, resnično enakopravnost in pripadnost vesoljnemu bratstvu.

☼ **Karmen JUREKOVIČ**, ki je opravila mojstrski izpit, najiskrenejše čestitke, frizerski salon Mary v Luciji.

Zadnje:

Občinski svet Občine Piran je na svoji zadnji letošnji seji 11. decembra sprejel novi Odlok o cestno prometni ureditvi v piranski občini, ki je občinskim inšpektorjem in redarjem prižgala zeleno luč za strožje ukrepanje. Tako so na portoroških ulicah v soseskah z individualnimi stanovanjskimi hišami, denimo na Sončni poti, Vilfanovi itd., redarji že začeli s kaznovanjem ob cesti parkiranih avtomobilov. Kar je seveda takoj sprožilo ogorčenje tamkajšnjih prebivalcev...

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI:

Za Portorožana pa so tokrat darovali: **Avzi MEMEDI** 5.000 dolarjev, **družina** s Koprške ceste 2.000 SIT, **Irena STEGEL** 1.000 dolarjev, **gospa** iz Lucije 3.000 dolarjev, **Rino MEDVEŠČEK** 3.000 SIT, **Erika ŽEKAR** 1.000 dolarjev, družina **LULIČ** 5.000 dolarjev, **Gordon SLUGA** 20.000 dolarjev, **Jožica Hočevnar** 5.000 SIT, **Dinko BELAC** 5.000 SIT, **Olga LIPUŠČEK** 2.000 SIT, gospa **PEROŠA** 2.000 SIT, **Portorožanka**, ki ne želi biti imenovana 3.000 dolarjev, **ženske** iz Pirana 4.500 SIT, **gospa** iz Portoroža 2.000 SIT, **Marija VINKOVIČ** 3.000 SIT, družina iz Portoroža 5.000 SIT, **Ugo FONDA** 5.000 SIT, **Marija URŠIČ** 3.000 SIT, družina **BOGDANOVIČ** 2.000 SIT, **Orijana ČESNIK** 5.000 SIT, **Julka MAROLT** 3.000 SIT, **gospa** iz Lucije 5.000 SIT, **Josip UZOVIČ** 2.000 SIT, **Rozi RAŽEM** 2.000 SIT, družina **PEROŠA** 2.000 SIT, **Marko MOŠKON** 6.000 SIT, **Ilonka HAJNAL** 2.000 SIT, **OBALNA SINDIKALNA ORGANIZACIJA KOPER** 10.000 SIT, **Miroslav BRKOVIČ** 5.000 SIT, **Sonja CUJNIK** 2.000 SIT, **Ivan KRIBEL** 1.000 SIT, **Janko GERŠAK** 5.000 SIT, **Marija ALAJBEGOVIČ** 5.000 SIT, **AERODROM Portorož** 10.000 SIT, **KRAJEVNA SKUPNOST NOVA VAS** 7.500 SIT, **ZKD K. PAHOR PIRAN** 5.000 SIT, **Elizabeta POSPEH** 5.000 SIT, **KRAJEVNA SKUPNOST SEČOVLJE** 10.000 SIT, **Luciano DAMIANI** 25.000 SIT, **Milan TKAVC** 3.000 SIT, **Riana BENKO** 1.200 SIT, **PRESS CLIPPING** 10.000 sit in **Suzana BERTOK** 7.000 dolarjev.

Za Portorožana lahko prispevate osebno v tajništvo **KS PORTOROŽ** na Obali 16 v Portorožu (v l. nadstr.) ali po položnici na transakcijski račun **KS Portorož** pri UJP-Urad Koper št. 01290-6450836431 s pripisom »Za Portorožana«.

Hvala vsem, ki se odločite prispevati za Portorožana.

...mamila, metadon, alkohol, emarginacija,

Izhod iz tunela je predlog življenja:

»**SKUPNOST SREČANJE**«

za pogovor, pisarna Portorož:

tel. 05-674 67 00

el.pošta: zupnija.portoroz@siol.net

DRUŠTVO OBZORJE SPOROČA:

Če se obrusimo premladi, če zaradi prevelikih pričakovanj okolice postanemo kičasto spoliran diamant, prehitro pristanemo na klasične družbene norme brez preverjanja. Ni nam potrebno razviti raziskovalnega duha, postanemo otopeli in dolgočasni.

Številka/Numero 11/12* december/dicembre 2003* letnik/anno XIII* Portorožan je vpisan v republiški register časopisov pod št. 990* izdajatelj in ustanovitelj: **KRAJEVNA SKUPNOST PORTOROŽ /COMUNITA' LOCALE DI PORTOROSE*** Naslov uredništva/ L'indirizzo della redazione: Obala 16, p.p. 46, 6320 PORTOROŽ/ Lungomare 16, 6320 PORTOROSE* UREDNIŠTVO/REDAZIONE: **Marko ZORMAN** (gl. in odg. urednik), **Mitja JANČAR**, **Rudi MRAZ**, **Vlasta IVANIČ-TURK**, **Nada KOZINA**, **Livija SIKUR ZORMAN**, **Cesarina SMREKAR*** urejanje: **Livija SIKUR ZORMAN*** računalniški prelom: **Edi ZADNIK*** tisk/stampa **PIGRAF, d.o.o. Izola** * izhaja: mesečno * naklada/tiratura 3.000*cena: 0 SIT. * Tel.uredništva: 05 674-09-47 ali 674-09-48* e-mail: ks.portoroz@amis.net *V TEJ ŠTEVILKI SO SODELOVALI ŠE/A QUESTO NUMERO HANNO COLLABORATO: **Andrej ŽNIDARČIČ**, **Valentina KLEMŠE**, **Ana JAKIČ**, **Jan NOVAK**, **Marina ŽIGON**, **Vladimir BERNETIČ**, **Alja TASI**, **Dragan MILKOVIČ**, **Špela PAHOR**, **Igor BIZJAN**, **Neva SCHONER**, **Ervin TURK**, **Vlasta STARC**, **Bojan GLAVINA**, **Heidi MIKUŠ**, **Lea KALC FURLANIČ**, **Andrej SUSMAN**, **Jana NOVAK**, **Zorica MUŽINIČ** in še kdo.

Neugledna, propadajoča notranjost Godbenega doma: steno vhoda krasi priznanje Pihalnemu orkestru Piran.

☞ boljše in ustrežnejše pogoje za kvalitetno šolanje mladih glasbenikov, ki bodo v ponos našemu in Tartinijevemu mestu.

Bojan Glavina

CESTAR

Mladenič Zvezdan si omisli avto. Bogat je, lep in želi to pokazati ljudem okoli sebe. Na avtomobilsko tablico si da napisati STAR. Ko se prvič pripelje v družbo, vsi bruhnejo v krohot in se tolčejo po kolenih. Lepo vozilo je bilo namreč registrirano v Celju.

Odprtost, ki naj bi jo izkazovalo sračje gnezdo tujih napisov, seveda ne pomeni tudi odprte glave.

DRUŠTVO OBZORJE VAM SPOROČA:

KJER MANJKA DOMIŠLJIJA, VLADAJO STROGA, TOGA PRAVILA...!

PIRAN PIRANU

PIRANSKE RAZGLEDNICE

Piranska lepota kulture s celine ali kako si »celinec« predstavljaja prilagajanje sredozemskemu načinu življenja.

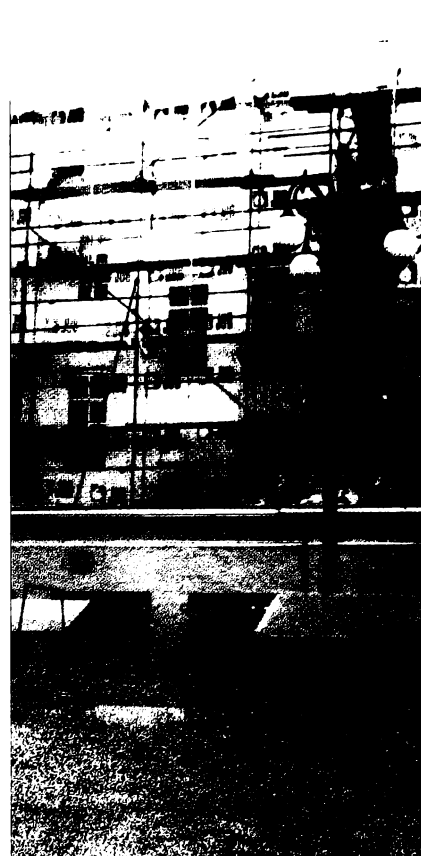
Promet v Piranu je urejen, toda kako se prebiti do smetnjaka?!?

Razkošje piranskega parkiranja - vse zato da je promet urejen!

Pa naj še kdo reče, da pirančanom rožice ne cveto: netresk si je kar sam našel primerno mesto v žlebu za meteorno vodo.

Občinska »back side« sramota odhaja ali »temna stran meseca« se lepša.

Pripravil: Rudi Mraz

*Vesele božične praznike
ter srečno in zdravo Novo leto Vam želi
podjetje Soline pridelava soli d.o.o.*

*Oglasite se v naši prodajalni "Benečanka" v Piranu,
oglejte si naš nov prodajni program ter izberite darilo
za vaše najbližje.*

STO LET LETALSTVA IN PORTOROŽ

Pred sto leti, natančneje 17. decembra 1903 ob 10.35, je Orville Wright pognal letalo po tračnici. Letalo je po 12 sekundah in nekaj več kot 36 metrih sicer obtičalo v pesku, pa vendar je bil to prvi (uradno priznani) let. Tega dne sta z bratom Wilburgom opravila izmenoma več poletov. Najdaljši je trajal 59 sekund, dolg pa je bil 260 metrov. Vse to se je dogajalo na sipinah Outer Banksa pri kraju Kitty Hawku v Severni Karolini.

Prvi uspešni skok letala z motorjem je v Evropi uspel 19. avgusta 1906 Romunu **Trajanu Vujii**. Preletel je 25 metrov. Prvi prelet *Rokavskega preliva med Francijo in Anglijo* je 25. julija 1909 uspel Francozu **Louisu Bleriotu**. Prvo vojaško akcijo je izvedel italijanski stotnik **Piazza** 22. oktobra 1911, ko je opravil izvidniški polet nad turškimi položaji med *Tripolijem* in *Azizijo* v *Libiji* med italijansko-turško vojno. Med to vojno so letala prvič nastopila tudi kot bombniki. Letala so okusila kri. Napredek ubijalskih sposobnosti letal v štirih letih prve svetovne vojne je bil še bolj očiten. Po koncu vojne se je razvoj letal usmeril tudi na civilno področje in tukaj se bomo dotaknili Portoroža.

Italijanska pošta se upravičeno hvali, da je prva izdala znamke, namenjene letalskemu prenosu pošte. Leta 1917 je pretiskala eks-presne znamke iz leta 1903 z *Esperimento Posta Aerea Torino-Roma, Roma-Torino*. Ta let so tudi opravili 22. oziroma na povratku 27. maja.

Prve znamke, tiskane izključno za letalski promet, so načrtovali za 1. april 1926. Tega dne naj bi poletela dva hidroplana iz **Trsta** proti **Torinu** in prav tako dva iz **Torina** proti **Trstu**. S tem bi odprli prvo letalsko linijo v Italiji za prevoz potnikov in pošte.

Letalski prevoz na tej progi je opravljala

tržaška družba **SISA** (*Societa Italiana Servizi Aerei*). Družbo so ustanovili bratje **Cosulich**, tržaški ladjarji, lastniki ladijske družbe *Austro-Americana* (v obdobju Avstro-Ogrske), pre-

cenejša od na kopnih. Ker so leteli vzdolž reke **Pad** so imeli v vsakem trenutku primerno vodno površino za zasilni pristanek.

Medtem ko so opravljali preizkusne lete (kar 26 jih je bilo) so pri **Pavii** (sotočje **Pada** in **Ticina**) in **Torinu** (Pad pri **Valentinu**) uredili pristopne ploščadi na pilotih. V **Benetkah** so preuredili vojaško bazo pri **Sv. Andreju** na Lidu in v Trstu so uporabili pomol na **Campo Marzio**.

Končno je napočil prvi april leta 1926. Vse je bilo pripravljeno, vse so predvideli, razen vremena. Zaradi burje so, na veliko žalost zbrane množice, proslavo in odhod dveh letal **prestavili iz Trsta v Portorož**. Ha!

Tako je burja še enkrat po svoje napisala zgodovino in ime Portoroža zapisala na prvo mesto v zgodovino letalstva in aerofilatelije Italije in Slovenije.

Mitja Jančar

imenovane v *Cosulich Societa' Triestina di Navigazione*. Najbolj znane ladje v njihovi lasti so bile *Belvedere*, *Saturnia*, *Vulcania* in *Neptunia*. Družba je imela svoje hidroplane locirane v Portorožu, v bližini Rdeče hiše. Lokacijo kjer je sedaj jadranski klub Pirat si je delila z *Vojaško šolo pilotov hidroplanov*. Bratje **Cosulich** so bili tudi lastniki enega od portoroških hotelov in so za zabavo in plačilo prevažali stranke svojega hotela.

Mogoče vas preseneča odločitev, da so prevoze opravljali z *hidroplani*, ker je večji del proge potekal po kopnem. Odločitev je bila ekonomska, letališča na vodi so namreč

HIDROGRADNJA PORTOROŽ

ŽELIMO VAM VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
TER SREČNO NOVO LETO 2004

PORTOROŽANOV ZGODOVINARSKI KVIZ

Pozdravljeni, dragi kvizovci!

Z veseljem ugotavljamo, da je naš zgodovinarski kviz uspešen. Spet ste se odzvali in opisovali fotografijo, ki smo jo objavili v prejšnji številki. Gre za Lucijo v času po drugi vojni. Pravzaprav ste obujali spomine na ta kraj, kakršen je bil nekoč, niti ne tako dolgo tega. Prvi trije bralci, ki so pohiteli in nas poklicali, so: ga. Adriana Valentič, ga. Boža Povšnar in ga. Anita Vidmar, vse tri iz Lucije. Čestitamo, ta številka Portorožana vas je že pričakala v vašem poštnem nabiralniku. Za njimi so klicali še nekateri cenjeni bralci, po večini Lucijčani, vsi skupaj pa ste nam postregli z naslednjimi zanimivostmi:

Lucijska sol ni dočakala blagovne znamke

Na naši fotografiji so najbolj izstopale lucijske soline. Dokler so še delovale, so obsegale 32 hektarov solnih polj, zadnji sol so tu pobirali leta 1963. Krasile so jih lične solinarske hišice in lesene vetrnice, ki so omogočale prečrpavanje vode v cavedine (solna polja). Požeto sol so z maonami (posebnimi čolni) vozili v skladišče v Portorož. Gospa **Valentič** se spomni še nekaterih solinarjev: **Alberta Čuka**, **Nazaria Giacomina**, **Romana Škerliča** idr. Preko solin je vodila potka do današnjega kampa. Tam je stala stavba, podobna portoroškim skladiščem soli, rekli so ji kar Prerad. To podjetje je namreč imelo tam svoja skladišča. Nekdo izmed starejših Lucijčanov, **Giovanni Pincin**, se spominja, da so v 60-ih letih že bili tuji turisti (predvsem ženske), ki so obiskovali lucijske soline in si svoja telesa nagnili s solinskim blatom, proti revmii, seveda.

Žal ni danes ohranjen niti delček te bogate dediščine, ki bi jo lahko uporabili kot zanimivo turistično ponudbo, ki bi pričala o avtohtoni panogi Lucije.

Torkla med cipresami

Kako razviti in podjetni so nekoč bili Lucijčani, nam pove podatek, ki ga navaja publikacija Toponomastica del comune di Pirano iz leta 1932, avtorja **G. Gravisija**: "*S. Lucia, una delle valli più amene ed uberose di tutto il territorio; un complesso di 2024 abitanti nel 1931.*" - Sv. Lucija, ena izmed najbolj prijetnih in rodovitnih dolin na vsem področju, s skupno 2024 prebivalci leta 1931. Na rodovitnih poljih in terasah so Lucijčani med

drugim gojili tudi oljke. V ta namen so si postavili svojo torklo. Da, tako je! V Luciji je bila torkla, verjetno podobna tisti, ki jo danes tako ponosno razkazujemo turistom v Tonini hiši. Nahajala se je v enem izmed poslopij v ulici s cipresami med cerkvico in današnjo Mercatorjevo trgovino. Pokopal jo je buldožer, morda prevzetnost, nepremišljenost in

nespoštljivost do preteklosti in "bogastva", ki so ga z žulji in potnimi sragami prigarali naši predniki. Enako usodo so doživele skoraj vse stare hiše v značilnem krajevnem slogu ob cesti: gostilna, ki jo je imel **Ravalico**, krojačnica **Gomizel** (omenjen je še **Diquel**), trafika, **Albergo S. Lucia** (kasneje slaščičarna **Bučko**), ljudski dom, kegljišče, kmetijska zadruga, mahnicihna delavnica, gostilna **Miro**, železniška postaja ozkotirne železniške proge **Parencane**, ki je od leta 1902 do leta 1936 skozi Lucijo peljala od Trsta do Poreča.

Železniško-tramvajska postaja na kosih

Do leta 1958 pa je iz Lucije do Pirana vodila električna cestna železnica - tramvaj, na kateri so vezani premnogi spomini iz otroških let. Skakanje na tramvaj v hipu, ko je že spejal, je bilo posebno zabavno, tako pripoveduje ga. **Marija Stibilj** iz Portoroža, gospa **Anita Vidmar** pa je kar 15 let živela v poslopu stare železniške postaje, ko je bila še v enem kosu,

ne pa raznešena "po kamnih" na vse strani. Ko bi jo vsaj postavili spet na noge, z nostalgijo v srcu vzdihuje marsikdo.

Oslovske dirke in godba

Na mestu današnje trgovine Mercator Blisk in banke (do tod so segale soline) je bil stadion - igrišče. Tu so vsako poletje prirejali oslovske dirke. Osle so lepo okrasili in z njimi tekmovali. To je bila za Lucijčane zelo prijetna zabava. Dirk se spomnijo še tisti, ki so danes stari okoli 50 let. Predvidevamo torej lahko, da je ta tradicija pozno zamrla. Nekoliko nazaj (nasproti ljudskega doma) je stala hišica, gospa **Valentič** jo je poimenovala "kapitelčič", kjer so se sestajali člani lucijske godbe. O tem, kako je ta delovala, kdo jo je vodil in kdaj so utihnili zadnji zvoki njenih pihal, nimamo podatkov, a se jih pa nadejam.

Santa Lùsia

Tako so nekoč, ko je tu še živelo veliko več avtohtonih prebivalcev, v narečju rekli Luciji. To nam je pojasnil gospod **Pincin**.

Po vojni je bil ta toponim poslovenjen v Sv. Lucijo (so ljudje iz drugih krajev slovenske Istre, ki to obliko imena še vedno nosijo v svoji zavesti in zato spontano rečejo npr., da gredo po nakupih v Sv. Lucijo), gospa **Povšnar**, ki se je sem preselila leta 1969, pravi, da je že tedaj na tabli pisalo Lucija. Kdaj in kdo je torej "prekrstil" našo svetnico (ki goduje 13. decembra in je zavetnica vida, znanilka svetlobe, sončne moči in prihajajoče pomladi, ko bo zemlja obrodila) v navadno Lučko? Seveda, ne da bi za mnenje vprašal prebivalce.

Kviz pripravlja: **Lea Kalc Furlanič**

Srečanje ljubiteljev poezije

Na ta veseli dan kulture, 3. decembra, na Prešernov rojstni dan, je Mestna knjižnica Piran s sodelovanjem pesnika Igorja Bizjana pripravila literarni večer Naše pesmi so naše upanje. Na naši sliki je pesnica **Marija Palakovič** med prebiranjem svoje poezije, ki jo večino piše v piranskem italijanskem narečju.

PORTOROŽANKA GRE NA OLIMPIJSKE IGRE

Ko bo ob novem letu potegnila črto pod dosežki minule sezone, jadralka razreda evropa Teja Černe, ne bo imela razlogov za nezadovoljstvo. Z izvrstnim desetim mestom si je na septembrskem svetovnem prvenstvu v Španiji namreč prijadrala olimpijsko normo.

Ob vrnitvi v matični klub si je bodoča olimpijka, doma iz Lucije, najprej zaželela, da bi njen uspeh pripomogel k izboljšanju razmer tudi za ostale Piratove jadralce. Leseni hanger, v katerem imajo spravljene jadrnice, je gradil še njen oče, svoje čase prav tako odlični jadralec. Teji zvesto stoji ob strani vsa družina. Nekaj skrivnosti jadrnanja ji je razkrila tudi starejša sestra Alja, še vedno uspešna tekmovalka, ki pa se je zadnja leta bolj posvetila študiju arhitekture.

V Ljubljano ji je letos sledila tudi Teja, ki je postala brucka na fakulteti za šport. »Četudi ne bi jadrjala, bi se najbrž odločila za ta študij, ker me področje športa zelo zanima. Upam, da mi bo šlo oboje po načrtih, tako študij kot jadrnanje,« razmišlja Teja. Poleg zahtevnih študijskih obveznosti se je že lotila priprav na novo, olimpijsko sezono. Novembra se je, skupaj z nekaj najboljšimi svetovnimi jadrankami, spoznavała s poligonom v **Atenah**, del decembra pa je preživela na **Palmi de Mallorci**, kjer je letos njena zimska baza za treninge. Kmalu po novem letu pa se bodo že začele nove regate.

Spomini na španski **Cadiz**, kjer je dose-

gla uspeh svoje športne poti, so še sveži: »Svetovno prvenstvo je bilo zame psihično zelo naporno. Na koncu sem bila z desetim mestom zelo zadovoljna, vendar sem se rezultata v celoti zavedla šele, ko sem prišla domov in so novinarji okoli tega naredili velik pomp.«

Mlada jadralka Teja Černe. (Foto: Neva Rodela)

Na prvenstvo ni odpotovala kot anonimna jadralka. V razredu evropa je že osvojila srebrno in bronasto medaljo na mladinskem evropskem prvenstvu, v letošnji sezoni pa je na članskem prvenstvu Evrope osvojila 15. mesto. Vendar se ji je olimpijska norma pred sezono zdela skoraj nedosegljiva, potem pa

je zelo napredovala. Ko je opravila še maturo, se je znebila velikega bremena. Za uspeh je hvaležna tudi svojemu trenerju **Samu Potokarju**: »Trenira me že dolgo časa, vendar še nikoli ni bil z mano prav na vsaki regati, tako kot letos. Dobro se pozna in točno ve, kaj mora narediti, da mi bo šlo še boljše.«

Temelj velikih uspehov slovenskega jadrnanja (olimpijsko normo sta med drugimi izpolnili tudi **Vesna Dekleva** in **Klara Maučec**, jadralki razreda 470 iz Jahtnega kluba Portorož) je trdo delo. Poleg treningov na morju prebije Teja veliko ur v fitnessu, pogosto pa jo je videti tudi teči po portoroški plaži. »Napredek je očiten, saj sem veliko pridobila na moči in na mišični masi,« razlaga športnica, ki jo pri rosnih 19. letih mnogi uvrščajo med največje upe svetovnega jadrnanja. Vendar ostaja z nogami trdno na tleh: »Nedvomno sem si zdaj postavila višje cilje. Upam tudi, da bom sedaj lažje dobila denar za novo jadrnico. Drugače pa bo bolj ali manj enako kot prej: veliko bo treba vaditi. Olimpijska tekma v Atenah bo pač le še ena regata, ki jo bo treba odpeljati po najboljših močeh.«

Alja Tasi

KLIMA NAPRAVE PANASONIC MITSUBISHI TOSHIBA

- ugodno posredovanje kreditov Banke Koper
- brezplačno svetovanje in ogled prostorov
- servis in vzdrževanje zagotovljeno
- garancija do 5 let na kompresor

SVETOVANJE-MONTAŽA-PRODAJA-SERVIS

INŠTALACIJE
TRAMONTAL

Edvard Brajko s.p.

Lucija

GSM: 041/628-658

DRUŠTVO OBZORJE VAM SPOROČA:

Telo je potrebno vedno znova in znova priganjati k dejavnosti, da preseže zaležanost. Samo obešalniki zarjavijo v starost.

Ljudje nismo glina, da bi nas nekdo preoblikoval po svojih potrebah.. Kot hrasti stojimo sredi nežnih pričakanj in se čudimo mogočni sili življenja, ki nas obkroža.

farcom

Sanitetna hiša

INKONTINENČNI PROGRAM
 PRSNE PROTEZE
 PROGRAM ZA DIABETIKE
 ORTOZE
 KOMPRESIJSKE NOGAVICE
 PRIPOMOČKI ZA NEGO IN OSKRBO STOME
 PRIPOMOČKI ZA TRAHEDSTOMO
 PRIPOMOČKI ZA NEGO IN OSKRBO PRELEŽANIN
 ORTOPEDSKA OBUTEV IN ORTOPEDSKI VLOŽKI
 TERAPEVSKI PRIPOMOČKI
 PRIPOMOČKI ZA GIBANJE STOJO IN SEDENJE
 LASULJE
 APARATI ZA OSEBNO UPORABO
 OTROŠKI PROGRAM
 ZELENA ZDRAVILA
 PRILAGODJENA PREHRANA
 MEDICINSKA KOZMETIKA ZA NEGO CELEGA TELESA

NOVO
 AKTUALNO - nudimo VELIKE
 in DOBRO VPOJNE PLENICE
 na NAROČILNICO ZA
 TEHNIČNI PRIPOMOČEK
 (30 kos/mesec)

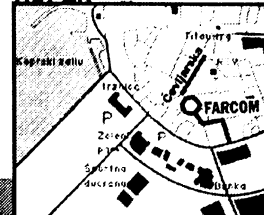
SANITETNA HIŠA

poslovalnica KOPER
 Župančičeva 30
 tel: 05/ 627 25 33
 fax: 05/ 627 25 33
 e-mail: farcom@siol.net
 www: farcom.si

URNIK

pon - pet NON STOP 8,00 - 19,00
 sob 8,00 - 12,00

KOPER

TEHNIČNI PRIPOMOČKI - Izdajamo vse pripomočke iz obveznega zavarovanja na NAROČILNICO za tehnične pripomočke v breme ZZS.

Pri nas dostavljene plenice po želji pripeljemo na dom.
 Vsem bralcem Portorožana voščimo veselo in srečno Novo leto 2004.

C'ERA UNA VOLTA...

Tutti abbiamo almeno una volta sperimentato il disagio di rimanere all'improvviso con la lavatrice che non funziona e con un cumulo di biancheria da lavare. Cosa dire poi del tempo che ci vuole per farla riparare! Però nel frattempo, di lavare a mano, neanche a parlarne. Vogliamo allora rinverdire i ricordi di molte noi donne che hanno mantenuto la casa pulita, lavando tutto, stoviglie, pavimenti, indumenti, con la sola forza delle loro mani, senza l'aiuto di alcuna macchina, senza detersivi o sbiancanti, con il solo ausilio del sapone, della soda, della varecchina diluita e della cenere.

La fatica del bucato a mano

Leggendo un libro stampato tanti anni fa, ereditato dalla mamma, ho ritrovato i tempi della mia infanzia, quando la nonna in tempo di guerra faceva anche il sapone in casa, con le dosi per fare anche il sapone per lavarsi il viso. Vi erano spiegati i modi per poter lavare i vari capi di biancheria, le lenzuola, gli asciugamani... E come unico aiuto alle mani, la tavola di legno dove si sbattevano i capi più grandi, magari aiutandosi con una lista di legno. C'era il mastello, calcolato all'altezza di una donna china, che aveva nei casi migliori, situato proprio in fondo, un buco tappato con un perno di legno. Da quel buco si faceva uscire il »boistro« cioè l'acqua che passata attraverso un telo contenente della cenere di legna, rimaneva nel mastello per tutta la notte e faceva diventare il bucato bianchissimo, orgoglio di ogni massaia, che con occhio critico poi sbirciava il bucato steso dalla vicina, con il segreto disappunto se lo vedeva più bianco del suo! La biancheria veniva poi leggermente sprizzata e arrotolata affinché si inumidisse tutta in modo uniforme ed era pronta per la stiratura. Il ferro da stiro delle nostre nonne ormai è diventato un cimelio, ed è un ricordo che oggi più di una famiglia conserva con affetto. Veniva riempito con la brace accesa, di carbone o di legna, che bisognava ogni tanto ravvivare soffiandoci sopra con il »fola«. E la cucina si riempiva del buon odore di legna e del vapore che saliva dall'odoroso bucato.

Oggi abbiamo i ferri da stiro a vapore, sono il risultato della ricerca sempre più incessante per la perfezione. Abbiamo la lavatrice, la lavastoviglie, il frigorifero, il congelatore e tante altre innovazioni che dovrebbero renderci la vita più facile e più comoda, ogni giorno di più. Ce ne serviamo in continuazione come di privilegi già scontati, senza comprendere il loro vero valore. Pensando a quei tempi passati vorrei che le amiche più giovani volgessero di tanto in tanto un pensiero alle fatiche e ai disagi vissuti dalle nonne delle generazioni passate. E forse saprebbero apprezzare la buona sorte di vivere il giorno d'oggi in questo modo ed in questo tempo.

Cesarina

Nekdanji Piran, ko je še vozil tramvaj (slika sestavljena iz usnjenih koščkov, nastala izpod rok Azre Suljič).

GLASBENA ŠOLA PIRAN JE POSTALA PODRUŽNICA

Od letošnjega 8. julija Glasbena šola Piran več ne obstaja. Z objavo v Uradnem listu R Slovenije je tega dne Center za glasbeno vzgojo Koper, v katerega so se pred več kot 35-timi leti združile samostojne glasbene šole Izole, Kopra in Pirana, prenehal obstajati. Novi uradni naziv vseh treh glasbenih šol je po novem Glasbena šola Koper.

Del profesorjev, ki poučujejo na piranski glasbeni šoli, slikani v redkem trenutku sprostitve pred šolo na Levstikovi ulici v Piranu. Od leve so: Bojan Glavina, Špela Morato, Piroška Sič - Birska, Valter Čonđič, Adnan Zubčević, Robert Stanič, Benjamin Makovec.

Kadrovske rošade

Po več kot 47-tih letih bogate zgodovine in uspešnega delovanja je torej piranska glasbena šola postala podružnica Glasbene šole Koper. Kaj to pomeni v praksi, se bo šele pokazalo. Dejstvo pa je, da je podružnica že po svoji definiciji nesamostojna in v mnogočem odvisna od matične šole in njenega ravnatelja, oziroma ravnateljice. Med spremembami, ki jih je v začetku septembra uvedla ravnateljica **Glasbene šole Koper**, diplomirana univerzitetna muzikologinja **Marija Gombač**, je tudi imenovanje pomočnika ravnateljice za podružnico Piran. Namesto dosedanjega vodje šole **Benjamina Makovca**, ki je to funkcijo opravljal že 24 let, je imenovala prof. **Roberta Staniča**. (Mimogrede: novo pomočnico ravnateljice je dobila tudi podružnica Izola; po 12-tih letih uspešnega vodenja je ravnateljico **Darinko Jug** zamenjala s **Kristino Babič**.) Kadrovske težave, ki so bolj ali manj stalnica piranske glasbene šole, so to leto še posebej pereče. Za poučevanje okrog 200-tih učencev je redno zaposlenih le šest učiteljev, kar devet pa jih poučuje pogodbeno, torej začasno. Vzroki za neugodne kadrovske razmere so vsa leta isti, predvsem pa gre tu za pomanjkanje ustreznih prostorov za poučevanje, ter za problem pomanjkanja stanovanj za učitelje.

Bo dolgoročno glasbena šola v Piranu obstala?

Navkljub lanskoletni temeljiti prenovi

stavbe na Levstikovi ulici v Piranu je temeljni problem ostal nerešen – pouk še vedno poteka na štirih različnih lokacijah (razen v matični stavbi še v *Godbenem domu*, *Osnovni šoli Lucija* ter v *prostorih Krajevne skupnosti Piran*). Pred leti je piranska občina ponudila idealno rešitev, ki bi končno odpravila vse prostorske zagate šole, dobili pa bi tudi prepotrebno dvorano za šolske nastope,

povrhu pa bi bil Piran bogatejši za kulturni dom. Govorimo o **palači Trevesini**, za katero je bil ustanovljen celo odbor za obnovo in je bila vsa prvotno namenjena kulturnim dejavnostim in glasbeni šoli (narejeni so bili že podrobni načrti prostorov, učilnic in dvoran). Kot je znano se je ta načrt izjalovil – palačo Trevesini je občina Piran prodala **Gei College**.

Razpadajoča stavba Godbenega doma v Piranu, v katerem učenci glasbe prvič stopijo na oder in zaigrajo na svoj instrument.

Lani obnovljena stavba piranske glasbene šole s prelepimi beneškimi okni (palača Benvenuti na Levstikovi ulici).

Tako Glasbena šola svoje nastope še naprej prireja v skrajno neprimernem prostoru **Godbenega doma**, ki že vsaj pol stoletja ni doživel najnujnejše obnove. Zaradi zamakanja meteornih voda in dotrajane električne napeljave pa postaja stavba že nevarna.

Vsi naštetih problemi posredno zagotovo vplivajo tudi na vsakoletni vse manjši vpis otrok v glasbeno šolo Piran. Temu dodajmo še načrtno krčenje obsega šolske dejavnosti (in v povezavi s tem tudi finančnih sredstev) **Ministrstva za šolstvo**. Dolgoročno gledano se lahko postavi celo vprašanje obstoja piranske podružnice!

V zvezi z reševanjem prostorske situacije pa v razmislek še tole: glede na to da se večina od približno dvestotih vpisanih učencev v glasbeno šolo vozi iz Portoroža, Lucije in okoliških krajev, bi bilo smotno vzpostaviti oddelek šole na ustrezni lokaciji npr. v Luciji. (Seveda se zdaj postavi vprašanje, če trenutni status šole kot podružnice v Piranu sploh dopušča odpiranje novih oddelkov.)

Upamo, da se piranska glasbena šola – z izgubo svoje samostojnosti in odvisnostjo od matične kopske šole, ne bo še bolj oddaljila od ustrezne rešitve. Vsekakor pa bo potrebno bolj osmisliti in določiti vizijo razvoja šole na način, ki bo zagotovil